

#27
MHC 2.960

421

VASÁRNAPI UJSÁG 1869.

745

XVI-dik ÉVI FOLYAM.

Felelős szerkesztő:
NAGY MIKLÓS.

Főmunkatárs:
SZÁSZ KÁROLY.

Kiadó-tulajdonos:
HECKENAST GUSZTÁV.

PEST, 1869.
NYOMATOTT HECKENAST GUSZTÁVNAÁL.
Egyetem-utca 4-dik szám alatt.

A „Vasárnapi Ujság“ 1869. évi folyamának tartalma.

a) Képek és rajzok jegyzéke.

Szám	Tartalom	Szám	Tartalom
I. Arezképek.			
a) Hazaiak.			
1	Petőfi Sándor	34	Szerb földműves udvara
2	Petőfi Sándor szülője (2 arezkép)	35	Puerta del Sol Toledóban
3	Petőfiné, Szendrey Julia (1847)	36	Az eserdőben
4	Kerkapoly Károly	37	Sacramento Kaliforniában
5	Erkel Ferencz	38	Singaporei utca. Fénykép után
6	Kazinczy Ferencz (1791)	39	Bicsérdy János
7	Martinovics Ignác	40	Karaván-csapat a suezai földszoroson
8	Szentmarjay Ferencz	41	Bocca di Cattaro
9	Sinay Miklós	42	Tatár uri-lak
10	Verséghy Ferencz	43	Tatár kávéház
11	Zlatarovics Róbert	44	Tatár templom belseje
12	Szmetanovics Károly	45	iskola
13	Keleti Gusztáv	46	Római képek:
14	Bedkovics Kálmán	47	A Forum Romanum
15	Jókai	48	Szent Péter temploma
16	Haynald Lajos	49	A pápa szent Péter szobránál
17	Somssich Pál	50	
18	Gajzágó Salamon	51	
19	Bitó István	52	
20	Szemere Miklós	53	
21	Lator Gábor	54	
22	Tóth Ágoston	55	
23	Dr. Arányi Lajos	56	
24	Szathmári Király Ádám	57	
25	Prielle Kornélia	58	
26	Eber Nándor	59	
27	Gr. Gyulay Lajos	60	
28	Czillich Ede	61	
29	Máriássy János	62	
30	Dobay József	63	
31	Gr. Brunsvick Teréz	64	
32	Pongrácz Sándor	65	
33	Horváth János	66	
34	Inezedy Sámuel	67	
35	Nagy-Sándor József	68	
36	Kenessey Albert	69	
37	Szigligeti Ede	70	
38	Sasku Károly	71	
39	B. Vécsey József	72	
40	Zrínyi Ilona	73	
41	Greguss Gyula	74	
42	Iléssy Sándor	75	
43	Iléssy János	76	
44	Than Mór	77	
45	Jónás József	78	
46	Rajner Pál	79	
47	Szerdahelyi József	80	
48	Tarcsy Lajos	81	
49	Kőrösi Csoma Sándor	82	
50	Gyulai Pál	83	
51	Bacsányi János	84	
b) Külföldiek.			
2	Espartero	30	Előki szék a képviselőházban
3	Bem József	31	Pártvezérek. I. Deák Ferencz
4	Vysocki	32	II. Ghyczy Kálmán
5	Voroniecki Mieczislaw	33	III. Irányi Dániel
6	Dembinski Henrik	34	IV. Miletics Szv.
7	Fuad basa	35	A világi fegyverletétel
8	Lamartine	36	A köztársaság kiküldése Cuba szigetén
9	Hg. Karagyorgyevics Sándor	37	A dalmáciai fölkelés: Harez a bochesekkel
10	Bancel Désiré	38	Stanjevics erőd elfoglalása a dalmát felkelők által
11	Lesseps Ferdinánd	39	
12	Vogt Károly	40	
13	Tinne Alexandrina	41	
14	Ismail basa	42	
III. Táj- és utiképek.			
a) Hazaiak.			
1	Erdőd vára Szatmármegyében	2	Zborói kastély Szosm. Greguss J.
2	Lelesz. Keleti Gusztáv	3	Kovács. Keleti Gusztáv
3	Zborói kastély Szosm. Greguss J.	4	II. Rákóczi Ferencz születési háza
4	Kovács. Keleti Gusztáv	5	Borsiban. Greguss J.
5	II. Rákóczi Ferencz születési háza	6	Bedrogközi halászkunyhók. Keleti G.
6	Borsiban. Greguss J.	7	Brassó. Keleti G.
7	Bedrogközi halászkunyhók. Keleti G.	8	Szárhegyi kastély Csikszékben. Keleti Gusztáv
8	Brassó. Keleti G.	9	Nagy-Kövesd Zemplénben. Greguss J.
9	Szárhegyi kastély Csikszékben. Keleti Gusztáv	10	Felső-Eőr Vasmelegében. Greguss J.
10	Nagy-Kövesd Zemplénben. Greguss J.	11	Besztercebányai vár. Myskovszky V.
11	Felső-Eőr Vasmelegében. Greguss J.	12	Világosvár és a világi tér. Keleti G.
12	Besztercebányai vár. Myskovszky V.	13	Borsod-tapolcazi fürdő. Greguss J.
13	Világosvár és a világi tér. Keleti G.	14	Veszprém
14	Borsod-tapolcazi fürdő. Greguss J.	15	Fiúmei képek:
15	Veszprém	16	Tengerparti részlet
16	Fiúmei képek:	17	Braida-út
17	Tengerparti részlet	18	A Finmára folyó tengerbe ömlése
18	Braida-út	19	Tersaktói vár
19	A Finmára folyó tengerbe ömlése	20	A város látképe
20	Tersaktói vár	21	Finme látképe. Bicsérdy János
21	A város látképe	22	Körmöci vártemplom. Myskovszky V.
22	Finme látképe. Bicsérdy János	23	Balatonvidéki táj
23	Körmöci vártemplom. Myskovszky V.	24	Scarisorai jégbarlang. B. Köves Lor.
24	Balatonvidéki táj	25	vázlata után Keleti Gusztáv
25	Scarisorai jégbarlang. B. Köves Lor.	26	„Az ősz.” Keleti G.
26	vázlata után Keleti Gusztáv	27	Falusi templom télen. Irinyi S.
27	„Az ősz.” Keleti G.	28	
28	Falusi templom télen. Irinyi S.	29	
29		30	
30		31	
31		32	
32		33	
33		34	
34		35	
35		36	
36		37	
37		38	
38		39	
39		40	
40		41	
41		42	
42		43	
43		44	
44		45	
45		46	
46		47	
47		48	
48		49	
49		50	
50		51	
51		52	
52		53	
53		54	
54		55	
55		56	
56		57	
57		58	
58		59	
59		60	
60		61	
61		62	
62		63	
63		64	
64		65	
65		66	
66		67	
67		68	
68		69	
69		70	
70		71	
71		72	
72		73	
73		74	
74		75	
75		76	
76		77	
77		78	
78		79	
79		80	
80		81	
81		82	
82		83	
83		84	
84		85	
85		86	
86		87	
87		88	
88		89	
89		90	
90		91	
91		92	
92		93	
93		94	
94		95	
95		96	
96		97	
97		98	
98		99	
99		100	
100			

Szám	Tartalom	Szám	Tartalom
IV. Hazai építészeti emlékművek, régiségek.			
5	A kolozsmonostori apátság pecsétje	5	Körmöci alsó-kapu. Myskovszky V.
6	Kolozsmonostori kápolna. Graf rajza	6	A lipómezei tébolyda egyik belső kertje. Haske
7	után Keleti G.	7	A lipómezei ország. tébolyda. Haske
8	után Keleti G.	8	A Széchenyi-szobor nagy mintája Engel műtermében. Nemes Odón vázlata után Haske
9	Körmöci alsó-kapu. Myskovszky V.	9	Királyi vadaskastély Mácsán, Gödöllő mellett. Schultz F.
10	A lipómezei tébolyda egyik belső kertje. Haske	10	Debreczeni honvédmémék. Greguss J.
11	A lipómezei ország. tébolyda. Haske	11	Fiume emlékjándéka Szalay Lászlónak. Olajfestmény után Haske
12	A Széchenyi-szobor nagy mintája Engel műtermében. Nemes Odón vázlata után Haske	12	Diószegi és Fazekas emléke a pesti fűvészkertben. Bicsérdy J.
13	Királyi vadaskastély Mácsán, Gödöllő mellett. Schultz F.	13	Endlicher és Unger emléke a pesti fűvészkertben
14	Debreczeni honvédmémék. Greguss J.	14	Uvegház a pesti fűvészkertben
15	Fiume emlékjándéka Szalay Lászlónak. Olajfestmény után Haske	15	A pécsi székesegyház keleti oldala
16	Diószegi és Fazekas emléke a pesti fűvészkertben. Bicsérdy J.	16	A pécsi székesegyház homlokzata
17	Endlicher és Unger emléke a pesti fűvészkertben	17	Pálóczy László síremléke Miskolcon
18	Uvegház a pesti fűvészkertben	18	B. Jeszenák János síremléke. Alcazi szobornív után
19	A pécsi székesegyház keleti oldala	19	
20	A pécsi székesegyház homlokzata	20	
21	Pálóczy László síremléke Miskolcon	21	
22	B. Jeszenák János síremléke. Alcazi szobornív után	22	
23		23	
24		24	
25		25	
26		26	
27		27	
28		28	
29		29	
30		30	
31		31	
32		32	
33		33	
34		34	
35		35	
36		36	
37		37	
38		38	
39		39	
40		40	
41		41	
42		42	
43		43	
44		44	
45		45	
46		46	
47		47	
48		48	
49		49	
50		50	
51		51	
52		52	
53		53	
54		54	
55		55	
56		56	
57		57	
58		58	
59		59	
60		60	
61		61	
62		62	
63		63	
64		64	
65		65	
66		66	
67		67	
68		68	
69		69	
70		70	
71		71	
72		72	
73		73	
74		74	
75		75	
76		76	
77		77	
78		78	
79		79	
80		80	
81		81	
82		82	
83		83	
84		84	
85		85	
86		86	
87		87	
88		88	
89		89	
90		90	
91		91	
92		92	
93		93	
94		94	
95		95	
96		96	
97		97	
98		98	
99		99	
100		100	

Szám	Tartalom	Szám	Tartalom
V. Természettudomány, ipar, gazdaság.			
4	Ekék az 1867-i párisi világkiállításán (9 rajz)	4	Melbourni óriási távesz Ausztráliában
5	Nicholl kapitány	5	North-forelandi világító torony
6	A vállalat színhelye	6	Bivaly-fogat Észak-Amerikában
7	Aradán Mihály	7	Az óntódek
8	Az ásás és kőműves-munka	8	Lővegymunka a holdba
9	Az óntódek	9	Moston meghívva jött ki a lővegből
10	Lővegymunka a holdba	10	A löveg belseje
11	Moston meghívva jött ki a lővegből	11	Tüzet!
12	A löveg belseje	12	A gheeli tébolydából
13	Tüzet!	13	Haynau esete Londonban 1850-ben (4 képpel)
14	A gheeli tébolydából	14	A hadsereg új egyenruházata (4 képpel)
15	Haynau esete Londonban 1850-ben (4 képpel)	15	Josefstadi államfogyók lakszobája
16	A hadsereg új egyenruházata (4 képpel)	16	A hajótörés után
17	Josefstadi államfogyók lakszobája	17	Harez a tengeri oroszlánokkal
18	A hajótörés után	18	Vadászat kormoránokra
19	Harez a tengeri oroszlánokkal	19	Musgrave visszatérése Auckland szigetére
20	Vadászat kormoránokra	20	Nyilvános próba omnibusz-feszkendővel Sopronban
21	Musgrave visszatérése Auckland szigetére	21	A képviselők üléstermének alaprajza
22	Nyilvános próba omnibusz-feszkendővel Sopronban	22	A zene hatása cz. cikkhez 7 rajz
23	A képviselők üléstermének alaprajza	23	Szomorú karácsony (képpel)
24	A zene hatása cz. cikkhez 7 rajz	24	A pantini gyilkosság (2 kép)
25	Szomorú karácsony (képpel)	25	
26	A pantini gyilkosság (2 kép)	26	
27		27	
28		28	
29		29	
30		30	
31		31	
32		32	
33		33	
34		34	
35		35	

Petőfi Sándor hátra. költeményeiből:	Lap
Nézek, nézek kifelé	4
Meddig alszol még, hazám?	4
Olaszország	4
Már mi nekünk ellenségekünk	350
A honvéd	710
Szász Béla: A törpe- király. (Göthe balladája)	322
Szász Károly: A gavallér-politikusok (Jutalmazott szatira)	98
Őszel. (Lamartinetól)	142
A király leánya	182
Végrendelet. (Lamontoff-Bodenstedt)	462
Szemere Bertalan: Születés-napom	366
Szemere Miklós: Kedvteléseim	266
Dalmatársaimhoz	310
Ábránd	394
A fülmélhez	487
A szármaló idő	626
Asten és török	634
Szentjóni Szabó László maradványai	170
Tompa Mihály: Zrínyi Ilona keserve	531
Zichy Antal: Követválasztás. (Szatira)	126
Versey Ferenc: Lilla	126
A nefelejtés-virág	126
Harczadiak (1798)	126

Adalékok a Martinovics-pörhöz.	Lap
I. Smetanovics Károly (arckép)	169
II. Szentjóni Szabó László és maradványai. Közli B. L.	169
III. Kazinczy Ferenc levele 1803-ból. Közli Bodó Lajos	170
IV. Apróságok Kazinczy Fer. jegyzeteiből. Közli B. L.	171
V. Óz Pál utolsó levele	186
VI. Kazinczy F. jegyzete	267
Néhány lap egy régi magyar könyvből.	
Közli Szabó Károly	202
Ebéd egy ós rómainál. K. T. K.	203
A királyi pár Zárgrábnan (2 képpel)	212
Börtön-kronika. Hajdu Lajos	223, 243
Régi irodalmi levelek. Közli Eötvös L.	253
A fekete kabinetek. Közli Kras Eötvös	270
A magyar színészet előkorából. Eötvös Lajos	288, 300
Havannai esete Londonban, 1850-ben (4 képpel). Közli —y	340
A joesztádi fogolyéletből (képpel)	340
Deák Farkas	343, 352, 368
Országgyűlési képek.	
Horváth Boldizsár (képpel)	380
A magyar képviselőház 1869-ben (6 képpel)	618, 627
Ányos Pál egyik költeményéről	383
Börtön-kronika (képpel). Közli Somogyi József	410
Az 1811-ik esztendőről. Hajdu L.	455
Két levél Szemere B. naplójából	549
A cubai felkelés (képpel). S. L.	574
Döbrentey Gábor naplója	519
Decsi János közmondás-gyűjteménye.	
Eötvös Lajos	535
Hogy dolgoztak a régiak. Bibliophil	571
Adatok a kendőzéstörténetéhez. Dr. Beliczay Elek	574
Kazinczy Ferenc 110-ik születésnapjára.	588
XII. Károly svéd király Zilahon	619
Gr. Gvadányi József tábornok levele Régi mértékes vers. Apáczai Csérei	645
Jánosnak egy költeménye. Eötvös L.	645
A nemzeti színház igazgatásának történetéből	675
Bacsányi János születési napja. Varró Sándor	703
Petőfi reliquiák. I—III.	710

6. Hazai táj- és néprajzok, közintézetek, népszokások, műtárgyak.	Lap
Erdőd vára (képpel)	6
Lelesz (képpel). N-n	19
A kolozsmonostori apátság (2 képpel)	59
Képek a hazai népeletről:	
Görgényi medvevadászok (képpel).	
Kemény Endre	61
A csoberekészítő oláh (képpel) L. B.	102
Szántók (képpel). d-r	118
Juhász-delelő (képpel). —r-s	144
Vályogvető ezigányok (képpel).	228
Fáradó székely (képpel). Réthy L.	228
Csordahajtás (képpel). Réthy L.	324
Nádasdi népviselet (képpel)	396
Rétfalvi népviselet (képpel)	438
A bivaly-szekér (képpel). —r-s	466
Ebédvívó leány (képpel). —r-s	479
Megérkezés a hidashoz (képpel)	544
A zborói kastély (képpel). N-n	88
A körmöci alsó kapu (képpel) Mykossy Viktor	128
Kövér (képpel). Takács Sándor	157
Husvégi locsolás (képpel). Hollós L.	171
II. Rákóczy Ferenc születési háza (képpel)	181
A választások alatt (képpel). d-r	184
A Bodrog partján (képpel)	200
Brassó Erdélyben (képpel). B. L.	200
A szent-János bogár. Székessy Gyula	199
A talaj-kimerülés befolyása az állatok életére	325
Merész léghajós	354
A víz befolyása egészségünkre. Dr. Bardecz L.	370, 379
Az Atlanti-tenger alatti francia táv-irid-vonal (képpel). S. L.	396
Darwin és az állatvilág. D.	397
Világító eszközökről. Kóbor	398
A varró-gép. K. T. K.	411
Vasuti építkezés Erdélyben	411
Anglia „fekete gyémántjai”. Sámli L.	423
Jarvitott völcöpképek (2 képpel)	428
Az Alföld befűtése	439
A hold (képpel). Heller	439
Az emberszolgái az állatok közül.	
Stoy Jakab irataiból	454
Az időjelzésről. K. T. K.	489
A magyar földhitelintézet	506
A czukor története.	507, 518
Néhány sor a természet naptárból.	508
A malom-bakter (képpel)	519
Az andamani macaco (képpel). D.	532
Az őstörténelmi kutatások eredményeiről	547
Az idej észak fenyék. S. L.	563
A költöző fecskék (képpel). D-y.	572
A méhtartás a szőlőkben	575
Világhírű opálbányák. Benyó E. J.	591
Angol marhaistállók (képpel)	603
Földrendések 1840. évben	631
Egy új találmány. M. B.	631
A szelvény vizemelésre használata (képpel). Váltási Pál	647

7. Általános nép- és országisme.	Lap
A csendes-tengeri vaspálya (3 képpel)	33
A suzi csatorna (2 képpel). S. L.	48
Az ismeretlen barlang (képpel). S. L.	79
Aranyások Szibériában. Sámli Lajos	90
Népjellemek Stambulban. (képpel).	128
Svájezi honvédek (4 képpel)	130
A törvénykezés Amerikában	131
Sokol vára Szerbiában (képpel). S. L.	146
Képek Ausztráliából (2 képpel)	155
A kelet-indiai bayaderek táncza (képpel). S. L.	227
Halászat Floridában (képpel). S. L.	228
Hainburg vára (képpel). N-n	240
Képek Japánból. S. L.	
I. A yedói Buddha templom (képpel)	240
II. A japániai fegyverei. A hős Yashitoné (képpel)	241
III. A japáni nők (képpel)	258
IV. Japán ipara (képpel)	258
V. Az orvosok Japánban (képpel)	258
VI. Enekesek és bohócok Jedóban (képpel)	270
A lipsezi szib-vásártér (2 képpel)	285
A kambodzsai templomromok (képpel). S. L.	296
Képek Gheeből (képpel)	311
Az Angyalvár és hidja Rómában (képpel). S. L.	367
A keletázsiai expedícióról. Bernáth G.	327
A suzi bazár (képpel). S. L.	434
Egy esti séta Edinburghban. —h-s	456
Úti képek Braziliából (1 képpel).	
Szendrói Geöcze István 468, 480, 480	455
Egy szerb földmives udvara (képpel)	488
A Puerta del Sol Toledóban (képpel)	488
Sacramento Kaliforniában (képpel)	534
Singapore (2 képpel). S. L.	572
Különös életmódok a francziák fővárosában. K. T. K.	572
A suzi földmives (képpel). S. L.	601
Kaliforniai katepa. Sarlay Pál	617, 628
A „Bocca di Cattaro” és lakói (2 képpel). S. L.	631, 644
A hírkirányi sivatag. Vámbéry A.	642, 655
Képek a Kaukásusból:	
I. Egy tatár város (2 képpel)	643
II. Tatár iskola és templom (2 képpel). S. L.	656
Róma: I. A Forum Romanum (képpel). S. L.	685
2. A szent-Péter temploma (2 képpel). S. L.	700
A dalmáciai csatatérről (képpel). Ay.	688

8. Természettudomány, ipar, gazdaság és rokon.	Lap
A pókselyem. Szováthy Lajos	23
Ekek az 1867-ki párisi világkiállításról (9 képpel)	50
A melbourni távés (képpel). D.	88
A north-forelandi világító torony Angliában (képpel). S. L.	100
A bivalyok (képpel)	117
A könyvek	119
A gyémánt előállítás	119
A tiszaszabályozás befolyása a magyar talajra. Dapay L.	147, 159
A hazai halászat. Dapay L.	169
A csolnak-orru (képpel). S. L.	171
A sir. K. T.	178
A jávor-gfm (képpel)	188
A moly (rajzzal). Szováthy Lajos	186
A suzi csatorna megnyitása. S. S.	214
Guyana növényei és állatai. Sámli L.	215
Norton csó-kutja (képpel)	215
A párisi világtárlat és a magyar ipar	231, 240, 259, 271, 286
Helyreigazítás. G. Gy.	243
A palma (képpel)	283
A szent-János bogár. Székessy Gyula	199
A talaj-kimerülés befolyása az állatok életére	325
Merész léghajós	354
A víz befolyása egészségünkre. Dr. Bardecz L.	370, 379
Az Atlanti-tenger alatti francia táv-irid-vonal (képpel). S. L.	396
Darwin és az állatvilág. D.	397
Világító eszközökről. Kóbor	398
A varró-gép. K. T. K.	411
Vasuti építkezés Erdélyben	411
Anglia „fekete gyémántjai”. Sámli L.	423
Jarvitott völcöpképek (2 képpel)	428
Az Alföld befűtése	439
A hold (képpel). Heller	439
Az emberszolgái az állatok közül.	
Stoy Jakab irataiból	454
Az időjelzésről. K. T. K.	489
A magyar földhitelintézet	506
A czukor története.	507, 518
Néhány sor a természet naptárból.	508
A malom-bakter (képpel)	519
Az andamani macaco (képpel). D.	532
Az őstörténelmi kutatások eredményeiről	547
Az idej észak fenyék. S. L.	563
A költöző fecskék (képpel). D-y.	572
A méhtartás a szőlőkben	575
Világhírű opálbányák. Benyó E. J.	591
Angol marhaistállók (képpel)	603
Földrendések 1840. évben	631
Egy új találmány. M. B.	631
A szelvény vizemelésre használata (képpel). Váltási Pál	647

9. Tárcazzikkek, napi érdekü közlemények.	Lap
Szilvesztéről új esztendőig! Varga J.	7
Irodalmi vita az írói segélyegylet érdekében. —s.	8
Az első erdélyi vasut.	24
Igyentlen szótár a zsidó naptár javítása iránt. Vagdosy Ádám	23
Katona József apjáról. Mileta János	52
Farsangi mulatságok. Varga János	64
Kurta farsang, hosszú bőjt. Varga J.	80
Francia itélet a magyar zenéről	92
A Kisfaludy-társaság XIX-dik közgyűlése. R.	104
Kaszárnyai tárcza. N. N.	132
Két Rákóczy-család. H. L.	132
A királyi pár zágrábi utja	148
Az aeol-hárliáról. Vácsi Béla	160
A Nibelung-ének fordításáról	160
A Radeckzy-fregatt szétrobbanása (képpel). —s.	173
A képviselőválasztás Pesten	176
A huszári Posten. Rendes tárczairól	188
A hatvani honvédlővegy. Kgy.	204
A magyar tud. akad. nagygyűlése	216
A magyar tud. akademia ünnepléses közgyűlése	232
A József-szobor (képpel). —s.	258
Május ünnepéről. Réthy Lajos	260
Választottak mulatozásai	272
A Margit-szigetről	288
A történelmi társulat közgyűlése	316
Királynék ellenségei	316
Látogatás a lipómezei tébolydában (2 képpel)	328
A pesti torna-egylet tagjainak nyilvános dísztorozása a Zugligetben	371
A „Szokott katona” századik előadása	491
A magyar orvosok és természetvizsgálók tümei nagygyűlése (képpel)	517
A magyar történelmi társulat gyűlése Ipolyshagon	534
Lóporzagu tárcazzik. L. B.	536
Az első honvédszázaló felszentelése	619
A levelezési lapok. S. L.	648
A királyi Jeruzsálemben	660
Adventi dolgok a nép-életből. I—II.	
Varga János	676
Vagy Károly felolvasása a ember történelméről. I—II. Dapay L.	704, 716

10. Vegyes tartalmu.	Lap
A magyar hírlapirodalom 186%-ben	62
Az „Enosis” görög hajóügye (képpel)	102
Venczeze galambjai. S. L.	187
Vadászat a vizen (képpel). Faragó P.	199
Nagyszerű mérnöki vállalatok	213
A katonaság új ruházata (4 képpel)	352
Ingyen-étel. S. L.	354
Egy költemény Palóczy Lászlótól.	
Közli: Bodó L.	455
Néhány statisztikai adat Magyarországról. Bodó Lajos	479
A soproni torna-s tüzoltó-egylet (képpel). Soproni	492
Különös végrendelet. K. T. K. 519, 534	
Egy kis statisztika. K. T. K. 629, 647	
Péznünk és súlymértekeink hajdan. 659	
Hírlapirodalomunk 1868- és 1869-ben. Székessy József	687

11. Eredeti levelezések.	Lap
Tudósítás a zürichi magyar egyletről.	
Antal Gábor	35
A hoheneimi magyar egylet. R. Á.	35
A párisi magyar egylet működésének kimutatása 1868. évről. Biró Sándor	36
Németországi levelek. I—IV. T. L.	
126, 412, 529, 576	
Párisi magyar egylet. Biró Sándor	120
A bukaresti magyar iparos-egylet.	
Koos Ferenc	176
Követválasztás Ploesten Oláhországban. Gortvaölgyi	244
Egy magyar zenész külföldön. London. S. S.	439
Bécsi levél a delegációról. L. B.	468
Csizmadia-levél Párisból. Rapay M.	548
Levelek a magyar birodalom keleti széléről. I—II. Réthy Lajos	564, 592
Párisi magyar egylet. Liptay Pál	576

12. Állandó rovatok.	Lap
Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyetek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedelem. — Közlekedés. — Balesetek, elemi csapások. — Mi újság? — Egyveleg. — Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mandátumok. — Sakkjáték. — Heti naptár.	
Rendkívüli mellékletek.	
Az I-ső félévben:	
A Margit-sziget. (Képcsoportozattal Keleti Gusztávtól).	
Az II-ik félévben:	
A Suez-csatorna. (Tervezzal és 3 képpel).	

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. — Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetően: Egy négyzet hasábját öt sor vagy annak helye egyszeri ígatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígatásnál csak 7 krba számítattik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetőnyomatokat elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasensteiner és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígatás után 30 krajczár.

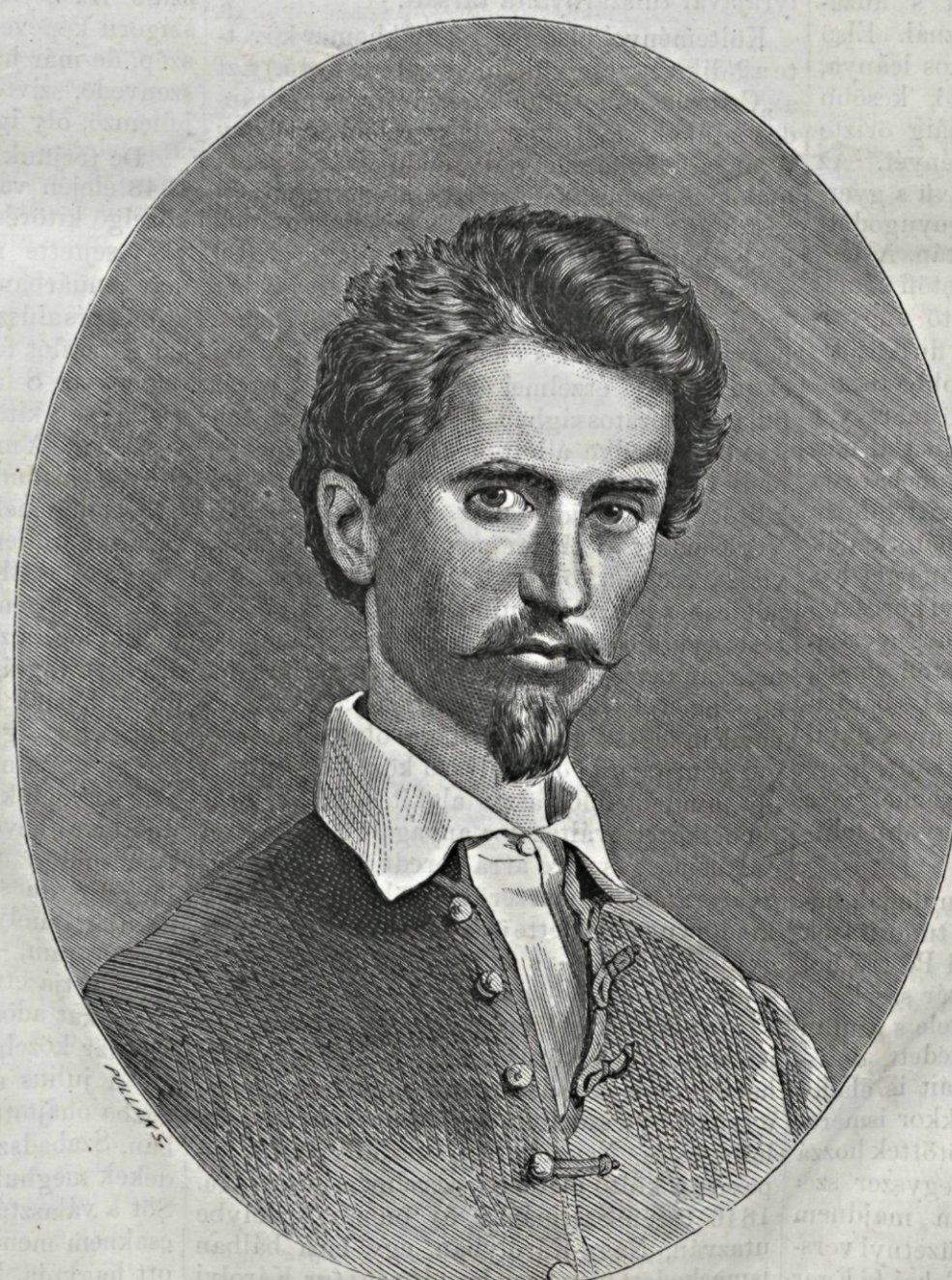

Petőfi Sándor.
(1823—1849.)

Épen most új-évkor telik 46 esztendeje, hogy Kis-Körös egy kisdéd mellékutczájában, egyszerű házacská szobájában, a szilveszter éj hajnali óráiban Magyarország legnagyobb költője, Petőfi Sándor világot látott. S húsz éve lesz a nyáron, július 31-dikén, hogy irodalmunk e ragyogó csillaga, vihar közepette mint egy meteor, a fehéregyházi csatában elesve, kialudt.

Bölcsejét és sirját, mert mindkettő fölött bizonytalanság homályta borongott, sokáig keresték, találgatták, ma már egyikhez sem fér semmi kétség. Az adatok tisztázva s egybevetve vannak. A „Vasárnapi Ujság” állandó olvasói emlékeznek még azon közleményekre, melyekben e lap hasábjain Petőfi születés-helye s halála körülményei megvitatva s végre teljes bizonyossággal megállapítva lőnek.

Atyja Petrovics István, anyja Hruzá Mária, mindketten azódi születésű evangélikusok voltak. De Petrovics mint származás, illetőleg székarendés, Szabadszálláson lakott, midőn nejét 1818-ban elvette, kivel Asszodon esküdött meg, s öt Szabadszállásra vitte haza. Néhány évig nem volt gyermekök. Ez alatt Petrovicsnak elég jól folytak dolgai; több mérszázéket s vendéglőt árendált, Kecskeméten, Kis-Körösön, később Félegyházán is. Mikor első fiok Sándor 1823. január 1-jei viradólag született, akkor Kis-Körösön lakott s árendált. Talán még azon évben költözött Félegyházára, s ott néhány évig lakva, Sándor ott nőtt ki a pályából, ott tanult meg beszélni, ott lett pendeles gyerek, játszott az utca-porban s lova golt, fűzta sipotfűjva szilánáparipán.

PETŐFI SÁNDOR.
(Egy 1847-diki daguerotyp kép után.)

itt, mint alig 13—14 éves gyerek kapogatót volna a versírásba. Petrovics, kinek előbb „háza, földje, kertje, pénze, mindene volt, alig tudta számát ökrének, lovának” — balsors fordulatai s szerencsétlen vállalatok következtében igen alacsony vagyoni állásban. S fia taníttatására már alig költöhetett valamit. De a fiu mesterember lenni nem akart, s a szülők, magok megszorításával és inkább nélkülözve, Selmeceze küldötték felsőbb iskolákra. Itt sokszor elég szigorú körülmények közt volt; mogorva, dacos természet s némely iskolai tantárgyak iránti ellenszenv tanárai előtt is rozsz hirbe hozták. Korhelynek, tanúlskerülőnek lón kikiltva. Pedig épen nem volt az. Hazája történelmé, irodalmi tanulmányokat szorgalommal s kitartással tanult; irogatót sokat s az iskolai önképző-kör öt legtehetségesebb tagjai közé számított. Első, maig is fenlevő költői kísérletei e korból valók.

Hiába. A kinek veszett híret költik, annak el kell vesznie. Ráfogott korhelységéről értesítették apját is s ez haragos levélben vonta meg tőle apai segélyét, s mi több, szeretetét is. Sándort ez anyyira elkésertesítette, hogy bucsut mondott az iskolának s dacos kétségbeeséssel ment világgá.

Viszontagságos élete változásait, szomorú és regényes kalandjait részletesen nem írjuk le. Majd vándorhordozó és színész-inas diestelen hivatalán, hányódva-otóva a legsilányabb és legszegényebb társaságokban s a legnyomorultabb helyeken, — majd katona, „zöldhajtokás, sárgapitykés

közlegény" — a minél felebb két év alatt nem is vitte, — elszigorodva, elbetegesedve, elrongyosodva, de lángese sejtelmes öntudatával, a sugályuk hátán és a katonák köpönyeg deszkafalára verseket írva, Horvátországon, Tironon, Pozsonyon át Debreczenig, sanyarogva mindenütt, — ime Magyarország készülő nagy költőjének élete a következtetést néhány éven át.

A katonaság majd életébe került. Anynyira elbetegesedett s oly kevéssé bírta már a közlegényi élet strapázait, hogy ha egy derék katonarvos nem könyörül rajta s nem superarbitrártatja (el nem bocsátatja) a szolgálatból, valószínűleg áldozatává lesz annak. Kiszabadulván, a tanulói pályát kísérté meg ismét s Pápan diáknak állott be. (1841. okt.) Itt találta Szeberényit, selmezi barátját s első irodalmi kísérletei bátorítóját. Itt szövődött barátsága Jókaival s Orlai Petricsessel, ki rokona is volt, s a három ifjú együtt lakva, kölcsönösen biztatták egymást választott pályájukon. Jókai festő akart lenni, Orlai novellákat írt (az élet, midőn tehetségeiket kifejtette s megállapította, földesérettel velük a ferdén választott szerepeket), Petőfi pedig folyvást a színészi pályáról álmadozott, melynek sanyarúságát már egyszer megkóstolta volt, de melynek még azután is soká nem bírt végbűsütni mondani s vissza-visszatért gyulalattal deszkáira.

Pápan gyorsan fejlődött írói tehetsége. Egyes költeményei az iskolai önképző-kör Érdemkönyvébe jöttek bele; balladái pályadíjt is nyert, sőt egy költeményét „A borozót” még Petrovics Sándor név alatt, az Athenaeum is kiadta (1842. évf. 61. szám.), a mi akkor nagy dolog volt.

Rendbe hozván egy kissé életét, kibékült szüleivel, kik ekkor már Duna-Vecsen laktak s koresmát árendáltak. Haza ment s huzamos időt is töltött a szülői háznál. Első szerelme egy dunavecsei közbirtokos leánya, N. Szuzsika, szép, kedves leányzó, később egy lelkész-tanító neje, holta napjáig őrizte néhány hozzá írt csinos költeményét. Az öreg Petrovics, ki szigorú, de jószívű s gyermekéit szerető ember volt, megnyugodott egykissé fia életének újabb fordulatán. A leg-szeretett édes anyja pedig, kitől Petőfi nemes és fogékony kedélyét öröklé, békitő angyalként állott a szigorú apa s a dacos fiú között.

Pesten megfordulva, legnagyobb tisztelete tárgyává, Bajzával és Vörösmartyval megismerkedett. Előbb Pönögei Kis Pál név alatt mutatta be magát, mint Petőfi barátja s megbízottja, ki néhány verset vitt tőle az Athenaeum számára s maga is bátorkodék néhány népdalt átnyújtani. A Pönögei Kis Pál népdalai (köztök a „Hortobágyi koresmárosné” kezdetű) talán még jobban megnyerték a Vörösmarty tetszését, mint a Petőfi versei, bár azokról is szívélyes elismeréssel s bátorítólag nyilatkozott a derék öreg úr, a fiatal költők valódi atyja. Csakhamar kislútt, hogy Petőfi és Pönögei Kis Pál egy személy; és az irodalom korifensai annál nagyobb elismeréssel voltak tehetségei iránt.

Pápra visszatért s több tanulókat, hanem Pozsonyba, hol országgyűlési tudósítások másolásával tengette életét, majd Pestre, hol Nagy Ignác a külföldi regénytár szerkesztője egy pár regényt fordított vele s azután Debreczenbe, hol ismét színeskedett, de ismét egészen elbetegesedett, ruháit is eladogatta s eladósodott. Neve már ekkor ismeretes kezdett lenni s reményeket kötöttek hozzá az irodalomban. S midőn még egyszer szerencsét próbálni, hideg tél idején majdnem ruhátlanul, tarisznyájában egy füzetnyi verssel, gyalog Pestre indult, utját Tokaj és Eger felé véve, ez utóbbi helyen az irodalom-szerető lelkes kispapok, köztük Tárcányi és

Pájer, szívesen, sőt kitüntetéssel fogadták. — Pesten ismét Bajza és Vörösmarty vették pártolást alá. De verseinek kiadót nem találhattak, míg ki nem esközölték, hogy a szabadelvű Nemzeti-kör legyen kiadójuk. Így jelent meg verseinek első füzeté a Nemzeti-kör macenassága s 150 pengő forint irói díj mellett. Közönség és kritika jól fogadta s Petőfi költői híre meg volt alapítva. Kifizette adósságait s egykissé felruházhatta magát. A szerkesztők szívesen fogadták s az akkori viszonyokhoz képest díjazták is verseit. Vahot Imre pedig, ki az előbbi Regélőt Pesti Divatlapra alakította át, segédszerkesztőnek hívta őt magához s bár elég nyomorultul fizetve, legalább életheti módot nyújtott a sorstól addig oly boszusan üldözött költőnek. Petőfi szorgalmasan végezte a segédszerkesztői teendőket, melyekhez a korrektorság is tartozott, apróságokat fordítottatott a lapba s minden számba verset kellett írnia. Nem esett nehezére. Sőt írt némelyik számba kettőt is, s a mellett a Honderűbe s Életképekbe is. S írta egymásután a „Helység kalapácsa” című parodikus époszt és alig néhány nap alatt „János vitéz”-et, e gyönyörű népmese, mely költészetünk legsikerültebb elbeszélései közt állja meg helyét.

Híre gyorsan, csaknem rohamosan növekedett. Költőtársai, Tompa és Kerényi látogatására menvén, Gömörbe és Sárosba, kitüntetésekkel, ovációkkal fogadtattott. Gömörmegye táblabírájává nevezte ki. Eperjensen, Lőcsén az ifjuság fátylas-zenével fogadta. A társaskörökben, dacára épen nem sima modorának, ünnepeket egyéniség lón. E kirándulás eredménye többi közt az „Erdői lak” című, oly szépen sikerült költői verseny, melyben Tompa a leíró, Kerényi a naiv nemben adtak jules darabokat, de Petőfi erőteljes lyrájával túlszárnyalta társait.

Költeményei első füzetét csakhamar követte a 2-dik vegyes gyűjtemény. (1844—45.) Ezt a „Czíruszlombok Etelke sírjáról,” egy ábrándos s inkább csak képzelte szerelme érzékeny lyrai s elegiai hangjai; majd a „Szerelme gyöngyei,” egészséges, erőteljes szerelmi érzéstől sugalt költemények, s mindjártutának a „Felhők,” tele a legsetébb világnézettel s embergyűlölő hangulattal. Petőfi gazdag lyrai természete, rendkívüli fogékonysága a benyomások iránt s élénk, közvetlen drámai előterjesztése érzelméi és élményeinek, egész buja változatosságban s szinompában, teljesen kifejlődve állottak a közönség előtt, mely önkénytelenül kísérte tapsaival a fiatal költőt, ki új időszakot teremtett, bár a Vörösmarty által már megindított irányban, visszavezetve a költészetet eredeti forrásához, a népieshez, s azzal a minden álságot és erőltetést gyűlölő természetességhez. Soha még a magyar nemzethez oly igaz és tiszta hangok egy lantról sem szólottak. Soha a kedély és érzelm egész gazdag világa oly őszinteséggel nem tárult föl az olvasó közönség előtt, s oly mindent felolvasztó alakítási erővel nem rendelkezett változatos anyaga fölött. Petőfi csaknem egyszerre arra ébredt föl, hogy Magyarország legnépszerűbb költője. Legalább kiadója úgy hirdette összes költeményei nagy gyűjteményét — s az országban nem akadt senki, a ki a kiadónak ellent mondott volna.

Irodalmi életében a „tizek” episódja oly ismeretes, s a közülök már elhalt hat társ halálakor is annyiszor volt emlegetve, hogy e szűk térre szorított vázlatban ismételni felesleges is. Nevezetesebb forduló pontot képezett a költő életében szerelme s házassága. 1846 őszén Szatmárba és onnan Erdélybe utazván, Nagy-Károlyban, egy házi bálban ismerkedett meg Szendrey Ignác (gr. Károlyi Lajos jószágigazgatója) leányával, Juliával. A háznál, Erdődön, hol a regényes fekvésü

várkastély egyik részében laktak, — Riskó Ignác mutatta be. Az ismeretséget kölcsönös szerelme követte. A költő lelke egész szenvedélyével szeretett, mint addig még soha. S az ábrándosságra és föllengésre amugy is hajlandó leány a költő szerelmét hasonló szenvedélyességgel viszonozta. A szülői tilalom, mely esélyesebb házasság óhajításából eredt, lépett a szeretők közé. De hasztalan. Szerelmök minden ellenzésen s minden akadályon diadalmaskodott, sőt az akadályok még növelték hevét. Egy év alatt Petőfi több ízben lerándult kedvese látogatására, írta hozzá leggyönyörűbb költeményeit, de a szülőket szerelme valódiságáról s állandóságáról nem tudta meggyőzni. Egy évi határidőt tűztek ki próbául, s midőn az lejárt, bár a házasságot akkor sem helyeselték, de nem is gátolták többé s a szeretők így esküdtek meg, ismeretőségök évfordulóján, 1847. szept. 8-kán, az erdődi vár kápolnájában. Őt, szerelme a halálig kísérte s egy perczre sem hagyta el szívét.

A mézes heteket Teleki Sándor birtokán, Koltón töltötték; onnan Pestre jöttek lakni, hol Petőfit irodalmi foglalkozásai lekötve tartották, s hová a következő évben az öreg Petrovics-part is magukhoz hívták, kiket Petőfi oly gyöngyöden s annyit tisztelettel szeretet, mintha csak a világ első emberei lettek volna. E korból való, körülbelül, mind a négy arczkép, melyet olvasóink lapunkban ma vesznek. Legrégibb a Petőfié, mely egy eddig ismeretlenül lappangott 1846/7 körüli daguerotyp kép után van legjelesb művészeink egyike által visszaadva, s mely összes eddigi arczképeitől nevezetesen elüt, de legalább első forrásból van véve s így a leghitelesebb. A második a Juliáé, azon korból, midőn Petőfi nevező lón. A két öreg arczképe Orlai Petrics Soma eredeti rajzi után készült. Az atya, nyilt, becsületes, bár kissé szigorú képével s az egykor valószínűleg igen szép, de már hanyatlott öreg asszony, szelid, szenvedő, szívetjes arczával, mindkettő oly jellemző, oly igaz alak!

De térjünk vissza az életrajzi vázlathoz. 1848 elején vagyunk. A párisi forradalom közelőg kitérését csak egy viharhadár érezte vagy sejtette meg előre: Petőfi Sándor, ki már januárban, mikor a világ még egészen csöndes és aluszékony volt, írta meg: „Vard meg azt a zászlót feleségem” refrainú ismert költeményét. S a forradalom február végén csakugyan kitört. Nálunk is nagy napok következtek. A márciusi pesti mozgalomnak az ifjuság kitünőbb tagjai, Jókai, Vasvári, Irinyi s mindenekfölött a köztársasági és forradalmi szellemű Petőfi állottak élére. A szabad sajtót tetleg életbe léptették, kinyomatva a híres 12 pontot és Petőfi „Talpra magyar” című rögtönzött forradalmi versét; Táncsics Mihály fogságából kiszabadították és diadallal hozták haza. Forradalmi és közbiztonsági bizottságok alakítottak. Népgyűléseket tartottak mindennap. Petőfi mindenütt az első szereplők közt volt. A dolgok békés fordulatával kevéssé volt megelégedve. Egy ízben, midőn már a köztársaság kikiáltását sürgette, de sikertelenül, — leoldotta széles kardját, melyet e napokban mindig viselt, „leoldottam, — ugymond, — de nem töröm el.” Lantja ettől kezdve többnyire forradalmi hangokat adott erőteljes zöngeléssel, mint a vihar közelőg kitéréséi.

A július elején megnyilando képviselő házba óhajtott volna belépni. A Kis-Kunságban, Szabadzálláson lépett föl. De helyi érdekek megbuktatták a nemzet nagy költőjét. Sőt a választásnál méltatlanul bántak vele, s csaknem menekülve kelle a választási helyett ott hagynia. Magánember s a nemzet költője maradt, hogy nemsokára katonája és vértanuja lehessen.

Az események rohamos gyorsasággal fejlődtek. A mozgalom a törvényes térről csakhamar a forradaloméra sodortott át. A miniszterium, melynek elnöke s többsége békés és törvényes szellemű férfiakból állott, letette a kormányt. A nádor elhagyta az országot. Jellasics betört. Az országgyűlést a király eloszlatta, de az nem oszolt el. A forradalom tényleg kitört. Az alvidéken lázadás, a felvidéken betörések. Erdély is elveszett. A kormány, melynek elnöke Kossuth vala, és az országgyűlés 1849. január elején Debreczenbe kényszerült menekülni.

Petőfi már előbb oda vitte nejét lebetegül. Ott született 1848. december 14-én egyetlen fiok, Zoltán; születését a költő apa lángoló örömmel s egy szép verssel üdvözölte. De bár családja volt már, a szemrehányásnak, hogy egyedül ő, a forradalom költője ne fogjon fegyvert a haza veszedelmében, még gondolatát sem akarta el- tűrni, s miután már előbb októberben beállott volt honvédnek, most Bem táborába ment, ki már megkezdette Erdély felszabadítására intézett bámulatos, csaknem páratlan hadjáratát. Petőfi honvédszázadosi minőségben csatlakozott az öreg lengyelhez, ki nek csakhamar kedvenczévé lón. A két lángész — bár oly különböző téren! — megértette egymást s közöttük nem a vezér és a katoná, hanem az apa és fia viszonya jött létre, a legmelegebb ragaszkodással.

Időnként meglátogatta kis családját, mely egy ideig Debreczenben, majd Arany Jánosnál Nagy-Szalontán volt elhelyezve, de néhány boldog nap után mindig csak visszatar a köteleesség és dicsőség mezejére. Bem őt legközelebbi környezetében tartotta, személy mellett, vélvén, hogy így jobban megőrizheti a hazának oly drága életet a harez veszélyeitől. Bem oldala mellett volt jelen a vizaknai csatában s a négy napi híres visszavonulásban, Szász-Sebesen és a piskii hidon át Dévág. Költeményei „Négy nap döngött az ágyú” — „A százszebesi téren” — „Bem” — „A székelyek” — „A vajdahunyadi várban” stb. stb. szintoly dicsően jegyzik e hadjárat egyes mozzanatait, mint Bem ágyú. A veszély elkerülte őt, bár ő épen nem kerülte azt. Mellét Bem érdemjelével ékesítette s őrnagyi bojtjal jutalmazta vitéz katonáját, költőjét. Kevesebb kedvezésben részesült a hadügyminiszterek, mint a hős tábornok részéről, minek az is volt oka, mert a katonai regulát és subordinációt ő sem igen tartotta. Előbb Mészárosal, majd Klapkával volt összeütközése, miért az őrnagyságról is lemondott, s az első erdélyi hadjárat uty is be levén fejezve, családijával a budai hegyek közé vonult s egy pár hónapig élt a szerelemnek és a költészetnek.

Szüleit ez időben vesztette el, csaknem egyszerre. Apja a dunántúli önkéntes nemzetőrök táborában, az első csaták néhányában mint zászlótartó működött volt; s Petőfi, ki a vén mészárosot és a „jó öreg koresmáros” azelőtt rendszeren humoros költemények tárgyává tevő, most lelkesült odát írt „A vén zászlótartó”-ról. Azután az öregek ismét elvonult, békés életet éltek, de az már rövidre volt kiszabva nekik. Az öreg Petrovics 1849. tavaszán hirtelen meghalt. A megszokott élettársától való elválást a jó asszony sem soká élhette túl. Petőfi versei egyik legszebbikét, legigazabbikát írta „Szülei halálára.”

A haza újabb veszedelme, a muszka betörés, ismét kiszólitotta csöndes magányából a költőt. Félretette nehezeteit, s újra felkötötte kardját. Szíve megint csak dicső tábornokokhoz Bemhez vonta őt. Elhatározta, hogy hozzá csatlakozik megint. Indulás előtt Pesten írta ama nagyszerű költeményét, melyet sokáig utolsó művének tartottunk: „Itt a próba, az utolsó nagy próba” tele méltó haraggal az ellenség, s a legtörhetlenebb reményvel a haza jövője iránt. Erdély felé utaztatában, Mező-Berényen, hol nejét Orlaiék-nál akarta hagyni, írta legutolsó költeményét a „Szörnyű időt”, melyet lapunk múlt számában közöltünk. S ment a csatába, hogy többé soha vissza ne térjen.

A muszák már előzölötték volt Erdélyt. Bem maroknyi sereggel, de csüggedetlen bátorsággal állt ellenök. Petőfi Bereczken, Háromszék határszéli városkájában találta Bemet, ki őt a régi szeretettel fogadta s ismét maga mellé vette. Magával hozta Maros-Vásárhelyre. Ez július vége felé történt. Néhány nap mulva, július utolsó napján volt a szerencsétlen segesvári, vagy helyesebben fehéregyházi csata. Bár Petőfi elesteről nincs szemtanunk, ma már semmi kétség, hogy itt esett el. A „Vasárnap Ujság” néhai szerkesztője s Petőfi leghívebb barátainak egyike, Pákh Albert tüzte maga elé azon feladatot, lehetőleg tisztázza hozni Petőfi halála körülményeit. Az összegyűjtött adatokat, a csatában részt vettek nyilatkozatait stb. mind közölte lapjában. E közlésekből van nagy gonddal összeállítva az eredmény, melyet Zilahy Károly „Petőfi életrajzából” veszünk át:

„Az ütközet és Petőfi végső óráinak följegyzésében főleg Lengyel József elbeszélését követjük, ki a csatában a magyarok közt mint ezredorvos részt vett, Petőfivel személyes ismeretségben állott, őt a csata elejétől kezdve csaknem az utolsó perczig szemmel tartotta. Szerinte Petőfi Maros-Vásárhelyről kiindulása estéjén 1849. júl. 30-án Székely-Keresztúron Varga Zsigmondnál szállott és halt meg, — kinek ígéretet tett, hogy a magyar hadsereg számára átvett lovat másnap Bem útján az illetővel megfizeteti. Ekkor Bem főhadiszállása Ujszékely nevű helységben volt, hova július 13-án reggel 6 órakor Petőfi is elindult; de evvel egy időben már a tábornok és táborok is utra kelt Segevár felé, hol akkor Lüders, orosz tábornok állott 18,000 emberrel és 46 ágyúval. Petőfi Bemet Héjasfalván érte utól. A magyar sereg a fehéregyházi határon foglalt állást, hol Bem a maga 8 ágyuját előhozatva, reggel 9 óra felé személyesen nyitotta meg a tüzet és Skariatín orosz tábornokot az első lövésére elejtette. Némelyek szerint Petőfi ekkor Bem közelében volt. Gróf Haller beszéli, hogy később többször látták a hegyfordulat lábánál ülni, azon 20—25 huszár közelében, kik oda ágyufedeztetül voltak állítva. Ott ült az ütközet alatt, lehevredett a gyopre s tédén papírdarabra valamit jegyezgetett. Lengyel ettől valamennyire eltérőleg írja. Fehéregyháza 1848 őszén lögett volt és 1849 nyarán is romokban hevert. Azt mondja Lengyel (s az ő szava körülbelül a leghitelesebb, — de azért más versiót sem árt megemlíteni), hogy ő és Petőfi a tüzelés kezdete után a romok közt foglaltak helyet; Lengyel sebesültek köztözésével volt elfogalva; Petőfi egy sütkömencczére ült s belemerült a harez és táj szemléletébe. A hely lőtávonon kívül volt. Petőfi több ízben felkelt s eltávozott, de újra visszakerült és gyönyörködni látszott, mint szedik össze a székely szerkesek a nem messze lecsapódó golyókat. Délután 4 óra felé a csata üldöklőbb kezdett lenni. Ekkor látta Lengyel a mint Petőfi a sebesültek közt elhaladt s a falu (Fehéregyháza) alatt folyó patak hídjának karfájához dőlt. Itt állott merengve mintegy félóraig. Tőle talán 200 lépényire dolgozott egy 6-fontos s lötte az országot mellett álló orosz lovasságot. Alkalmasint nagy kárt tett bennök, mert nemsokára erősen kezdtek az oroszok visszautázni rá; egy golyó Petőfőt alig harmincz lépés távolságra furódott a földre; a fölvert por őt is ellepte és hihetőleg szemébe is mont, mert azt zubbonya szárnyával törölgette. Ezután eljött a hidról, az orosok helyéhez közeledett s hátát a falu kapujának félfájához vetve, gondolataiba ugy elmélyedt, hogy még a csakhamar hallatszú iszonyu zivaj, ordítás és tömeges tüzelés sem volt képes figyelmet azon helyre vonni, hol az történt. Lengyel elfutott mellette, megtudni a látma okát s menet kérte tőle: „mi baj, őrnagy? Petőfi nem felelt. E helytől alig ezer lépésre azon perczben bontotta meg két ezred zászadás a tömeggé alakult honvéd-zászlóalját. A

300 főnyi huszárság tartotta magát, de a tulnyomóról nem bírt. Lengyel rákiáltott Petőfire s kezével a közeledő muszka lovasokra mutatott. Petőfi nem mozdult s csak annyit mondott: „potomság.” Azonban néhány pillanat mulva az egész arcvonal megfutamodott. Lengyel újra intett Petőfinak s rámutatott a balszárnyra, hol a vezér is futott. A huszárság már mind elszaladt volt; a tüzérésg ott hagyta ágyuit, s ki az erdőknek, ki az országnak nyargalt. Lovát kézügybe kapva, Lengyel orvos, az itt beszéltek szemtanuja és közlöje is felült és a falun keresztül ügetett. Utának a két ezred zászadás, — a harmadik a Küküllő partján a futók elé került. Így az üldöző három ezred a megvert magyar sereg körül kört akart képezni, hogy senki se menekedhessék. A huszárak és lovon ülők nagyobb részének még volt ideje a karikán kívül hatolni, de a gyalogokból csak az menekült, a ki a tartalékba volt állítva. A ki a körben volt, mind elesett. Lengyel lóháton lévén, kivergődött. Petőfi gyalog volt, s így a körben benne maradt. Lengyel egy dombra érve, visszazant és Petőfi alakját látta fedetlen fövel, szétterjesztett inggallérral futni, lengő zubbonyában. Nyomában a lovas kozákok száguldó czei, ivóltove — kurjongatva.

E megrázó kép az utolsó, a mi Petőfi Sándor életéből élő szemtanu ajkán fennmaradt.

Még Thaly Kálmánnak, midőn 1860 nyarán a Székelyföldön utazott, beszélt egy szárhégyi szerkes, ki a segesvári csatában mint huszár részt vett és Petőfit ismerte, hogy egy társa látta, midőn két kozák rárohant, de segítségére nem mehetett, mert a muszák őt magát is megszorították, alig tudott szabadulni.

Ugyancsak Thaly beszélt egy segesvári polgárral, ki az elesettek temetésénél jelen volt s ott látott egy mellén átszurt, szőke szakálu s bajszu embert, zsebeiből kiforgatott írássokkal. Teste az úttól fölfelé a hegy lejtőjén fektett.

Evvél szintén egyezik Lengyel tudósítása, ki a forradalom után b. Heydt te tábornokkal találkoztván a csatára vezette a szót és tudakolt tőle Petőfiről. Mert azon helyen, hol Petőfi elesett, b. Heydt rendezte a halottak eltakarítását. Ez nagyon jól emlékezett, hogy egy hetyes áll-szakálu szőke embert látott az országtól szélén, mellette kapott dzsidaszúrától elesve; neki, azt mondja, ez alak föl se tűnt volna, ha zubbonya és nadrága mindkét zsebet kifordítva, s abból egy csomó össze-szeirt papírdarabot kihullva nem lát. Heydt e helyet is megmagyarázta, hol e halott fektött, Lengyel pedig tisztán emlékezett arra a pontra, hol Petőfi szaladva utoljára látta: e két hely alig volt egymástól 100 lépésre. Sirja is bizonyos a fehéregyházi határ felől felén, északról lefutó patak martjára esett közös sírban, hova 134 elhullott társával együtt temették.

Ott alszása vakmerő reményei álmát s pihenit ki a vesztett ütközet rövid, de gyilkos keservét.

Az arra járó székelyek sohasé mulasztják el e sirhalomra — melyet a néptudalom Petőfi nevével már összekapcsol — egy kődarabot vetni; ha éven-kint rendszeren ki nem egyenlítnek, a kövek eddig már nagy dombbá növekedtek volna.

Miután a harez elvölött, Petőfi neje férje keresésére indult, a halottak, sebesültek foglyok között. Hasztalan. A költőt, a nemzet dicsőségét, emberi szem többé nem látta. A rege ajkán még soká élt; époszi alakká magasultak körvonalai. Majd itt, majd ott bujdosatták s jelentették meg. Most egy földalatti kaszarában, majd a siberiai sivatagokon láttatta őt a nép rajongó képzelete. Barátai is soká bíztak, vagy legalább reménykedtek visszatérében. Hiába!

Neje, néhány év mulva Horváth Árpád egyetlen tanárhoz ment férjhez. Csaldí neve alatt ismeretes lón az irodalomban is, csinos költeményei s Andersen-féle és eredeti gyermekmeséi által. Meghalt 1868. szept. 6.

Fia Zoltán, még tanuló éveiben van. Vajha tartsa fenn apja nevének dicsőségét.

A száik tér, mely itt rendelkezésünkre állott, elégtelen volt a költő kellő irodalmi méltatására. Csak életrajzi vázlatra kelle szoritkozunk. De Petőfi művei élnek a nép ajkán, a nemzet szívében s magyar irodalom-történet egyik legfényesebb lapja az övé. Nevét örök időkig nem fogja meg a rozsdá.

helyzetnél fogva, nehogy megfejtkezze egy percze a köteles távolságról.

Szegény nevelő, beh szokszor cserélne a cselédszobában csizmát fényesítő inással, akár a kocsisal is, a kit fölpofoznak, mihelyt tetzik! Azok sokkal függetlenebbek; falatjokat, a mi marad, vagy a mit oda vetnek, szabad lélekzettel költethetik el, teljes fesztelenségben. A nevelőt az inas is lenézi, mikor a tálat oda tartja; boszankodik, hogy szolgálnia kell a másik cselédnek.

Különösen a kezdet, a mi felettebb nehez; ha megismerték, hozzá szoktak, — ha nem kell többé tartózkodni tőle, hogy egyenlőnek találja érezni magát: mind jobban bírnak vele, barátságosan, bizalmasan s műveltséggel és ügyességgel még szeretetet és becsülést is vívhat ki. Azután csak idegenek jelenlétében áll a nagy távolság; az idegen hadd mérje a család magasságát a nevelő alárendeltségével.

A vacsora végig folyt a nélkül, hogy Barna a társalgásban részt vett volna; legfőbb egy-két erőszakot kérdésre válaszolt, mint: Nem fázott meg az úton Barna úr? Élnék-e szülei?

Vacsora után még hűzamosan maradtak az asztalnál ülni; a női rész csemegezett és beszélt; az öreg úr, meg két idősebb fia pipára gyújtottak, közben iszogattak.

Barnát nem szólította föl pipázásra senki; a borivásra egy párszor figyelemztették ugyan, de azonkívül békét hagytak. A hogy ott ült hallgatva és gyötrelmes türelmetlenséggel, egészen megzavarodott, a mint Anna kisasszony fölállt, hozzá került és befőtt gyümölcseket kínált.

Közönmű alálassan; nem kérek — mondá hirtelen — de Anna kisasszony nem tágitott, bizonykól, hogy a ki nem pipázik, annak csemegelni kell; aztán arra is figyelemzteté, hogy nem szeretne legelőbb is üres kosarat kapni az ügyvéd úrtól.

Barna nem tudá kiállani az ostromot; vett a csemegeből és úgy találta, hogy nagyon édes. Lelkének még édesebb volt, mint ajakának.

Új házban, idegen helyen, addig ismeretlen arcok látása után akárhol izgatott az ember, mikor lefekszik. Nem tud elaludni gyorsan, és hányja-veti elméje az új tapasztalásokat. Hát még mikor a helyzet oly türelmetlenként tűnik föl, mint Barnának az általában fogadtatás miatt, és oly megfeszítetlenség, mint minővé rá nézve Anna kisasszony csemegeje tette!

Megfázott, ha arra gondolt, hogy mily hideg, eltaszító iránta ez a család, a melynek egyik tagja felett ő annyira gonddal örködött; de megmelegedett arcza és a lelke, valahány-szor az a karcsu, ékes, csengő hangu csemegekináló jutott eszébe. Ez a két kép folyvást cserélgette egymást; a második hova-tovább mint sürtibben tért vissza; végül egészen hatalmába kerítette lelkét.

II.

Két hétig tartott a szünidő; az alatt Barna meglehetősen tisztába jött a családdal. Az öreg nagyságos úron sok becsülivalót talált; nem mintha kiváló műveltségű, vagy szabadabb gondolkodású lett volna; azok tekintetében sok ráférhete még: hanem modora és lelki világának jelentkezése vívták ki becsülését. Csekély értékű képet is megtartanak néhol izletes ódon keretért. Valami afféléhez volt hasonlítható az öreg Ojtozi. Állításaiban, bármily elavult nézeteket védt, tiszta meggyőződés-, egész föllépésében valami természetes tekintélyzert nyilatkozott; kicsinyes dolog is fontosnak látszott, ha ő adta elő. „Tanulja meg Barna úr, én mondom azt az úrnak, hogy ezen a világon sok-

kal több a látásat a valóság!“ Ilyenszerű kezdetleges életely is hatással volt Barnára, ha az öreg úr mondá el: pedig bizony az ő műveltsége rég fölülállott azon, mintsem az ilyenből tanulhatott volna.

Az öreg nagyságos asszony ugyanazon rovat alá esett női részen, mint férje. Jóságos, kegyes, leereszkedő, nyájás; szeretett beszélni a régi világ jóra valóságáról, a mostani romlásáról; és meg volt győződve, hogy nagy kegyességet tesz az ifjú ügyvéddel, ha efelekről félóránként át beszél neki. Az is a keretért becses.

Az urfiaknál sem keret, sem kép. Néhány iskolát végeztek; azután haza jöttek és agarásztak, kártyáztak, ittak. Ajjok a gazdaságból nem bíztak rajók, mert maga még birta, és lényéhez tartozott, hogy ő legyen feje házának. Mukí urfi aludni szeretett minde- nekfelett és inni. Meglátogatta a községben lakó kisebb nemeseket; kártyázott makoát, ferblit, preferánczot, — ha azokra nem volt társaság, disznót is. A hol vacsorára marasztalták, ott maradt. Ürems, tartalom-nélküli ember volt egészen; nyomta roppantul az az érzet, hogy nagyobb ur a többinél. Ha fennállva beszélt, folyvást mozgatta lábát a térdéből, azzal mutatta ki, hogy nagyobb ur.

András urfi, bátyjánál négy évvel kisebb, 28 éves, feje ürességére nézt ha nem is, különbözött abban, hogy kevesebbet aludt; fitogatta, mintha értene az élénk társalgáshoz; ez okból elmondogatta a másutt hallott sületlen élczetek. Neki már foglalkozása is volt: háttas lovait szerette cserélgetni, az újakat betanítani. Azokról aztán beszélt sokat, kitiünőségeikről, nagy becúkról.

A két urfi körében mindig rozsul érezte magát Barna. Társalgásba haszaltan kezdett; röviden végződött minden. Kerülte is őket, mikor lehetett.

Mimike kisasszony társaságát sem szerette. Mint egy fellegvár, melyről az alatt álló nem tudja, üres-e vagy ágyukkal van telve, olyan maradtott rá nézve a két hét végén is. Érzelmét, észt nem tapasztalt nála soha; érzéketlenséget, bárgyúságot sem. Úgy volt növelve a kisasszony, hogy a rang által követelt fellegvárról le ne bocsátkozzék. Nem került erőltetésébe, természetével vált, hogy a modort lényeg gyanánt tekintse.

Hát Anna kisasszony? Azzal az egygyel nem volt tisztában az ügyvéd. Jobb napjainak azokat tartá, a melyeknek mentől többet volt vele, és mégis nyomasztónak találta a veletelt. Mintha kiszabott modoru néjéből és természetes, nyílt, bizalmas Pista öcséséből lett volna összetéve ez a leány. Csevegett, élénk, előzékeny volt; de sem az észnek, sem a szívnek valódiabb hurjait nem bírta érinteni. S ha az ügyvéd félénken olyanokat pendített meg, úgy tett, mintha nem értené. Úgy tett, mintha néjvélt vált volna egyszerre; rideg modorossággal fordítá másfél a beszélgetést, vagy épen ott hagyta a kétség-ekkel vívódó ügyvédet.

Anna kisasszonyt nem értette az ügyvéd; azért arra gondolt színetlen, a két hét után is folyvást. Most így, majd amugy, most érzésteli gyermeteg lénynek, majd hiu illembábnak tartá; de vívódott vele folyvást. Eszébe sem jutott, hogy szerelmes legyen bele; és mégis minden leány szépségét az övéhez mérte. Ha egyedül volt, azt a darabot játszá mindig fuvoláján, a melyet Anna kisasszony kedvencz dallamának mondott.

Ez a talányos kis hölgy megfelezte leg- alább is az ügyvéd idejét, mely addig egészen a tudománynak volt szentelve.

(Folytatás köv.)

Réthy Lajos.

Erdőd vára.

Erdőd vára, mely a hasonnevű mezőváros területén (Szatmármegyében) feküdt, ódon várkastély alakjában, noha már pusztulóban, mostanáig áll. Dacára annak, hogy e hely története a tatárjárás előtti időkig terjed, a vár maga nem a magyar és hajdankor hagyományai. Létét csak a XV. századnak köszöné. A Máramaros bérczei közül kiszármazott Balk-nak utódai, hazafias erényök árán az ország nagyai közé emelkedve, még 1392 előtt lettek Erdőd-s környékének urai, és a híres kihalt bétkéi Drágffy családnak megalapítói.

Mátyás király korában élt a család egyik legjeleseb tagja, Drágffy Bertalan, ki mind a polgári, mind a hadi pályán a legmagasabb polczokra jutott. Mint királyi főpohárnok és még inkább, mint 1493 óta Erdély vajdája a zászlós urak egyik legnevezetesebbike volt, mint hadvezér pedig az ausztriai hadjáratnál és Bécs ostrománál tüntette ki magát. Ez időben ő lévén ura Erdődnek is, oda családja menhelyéül 1481. évben várat építtetett, mint azt azon korból felmaradt emlékiratok tanúsítják. E vár falainak magassága 60, szélessége 30 lábnyi volt, a tornyok a falak magasságát még 20 lábbal haladván meg. Drágffy Bertalan elhalván 1501. évben, egyik fő örököse Drágffy János országbíró lett, ki az ország zászlóját kezében a mohácsi mezőn hőiesen végezte életét 1526-ban. Egyetlen fiú-utódja Gáspár 1545-ben, ennek fia György pedig ifjú korában 1555. meghalván, a Drágffy-ak ősi családja megszakadt, és a nagy örökség a kir. ügyészre nézett; azonban Gáspárnak özvegyét somlyai Báthori Annát Báthori György Izabella híve nőül vétén, Erdőd vára ennek birtokába jutott. Az urat cserélés viszontagságokat hozott az oddig bécsében állott Erdődre is. 1565-ben Schvendi Lázár, I. Ferdinánd tábornoka Báthori Andrásral körülborította Erdődöt, hogy az Izabellához pártolt Báthori Györgyöt megfenyítse. A megrohánás oly véletlen volt, hogy a várkertben mulatozó Báthori csak parapája gyors futásának köszönhető menekülését, minek folytán várt is minden erősebb ostrom nélkül csakhamar, reá nézve elég hátrányos föltételek alatt meghódolt. A vár és uradalom minden készlete zsákmányul esett, a várban levő temérek ruházat, fegyver, bor és élelem, készpénzben tizenöt ezer tallér jutott a császáriak kezébe. — A katonaság a gazdag vadaskert palánkjait feltüzeltte, vadjait elpusztította. Azonfölül a német katonaság vandaliszmusa (mint Istváni történetének 22. könyvébe feljegyzé) odáig terjedt, hogy az egyházba is berontva, ott a Drágffy-ak ősi sírboltjait is kincsességül dúlvál felleszegették, mely rablásban azonban maga a vezér Schvendi rajta kapván vitézeit, ezek egyikét törével agyon szúrta, a másikat megsebesíté.

Erdődnek ilyen módon elestét nem türhétvén János Zsigmond a választott király és az erdélyi részek ura, Hassan temesvári beglerbéggel egyesülten, — mint írják — harmincz ezernyi főből álló sereggel vette ostrom alá Erdődöt, és negyven napig ostromoltá kemény faltörő kosáival, és szüntelen megújított megrohánásaival, a nélkül, hogy eredményhez juthatott volna, míg végre a tízes harezokban mindakét várparancsnok, Lauenberg és Jónyi János ezredesek, az ostromlő török sereg részéről pedig Kurta nevű bége, Hassannak rokona is elesvén, a várorség meghasonlott, és a németek a magyar hadról elpártolva, a törökkel alkudozni kezdett. Hassan észrevévén a válságot, dühös rohamat intézett a várra és azt iszonyú vérontás között be is vette; Kurta elestét megbozuzandó, az egész őrsereget lekonzoltatá, és Erdőd várát földig lerontatá. Ilyen állapotban jutott Erdőd vára a gróf Károlyi nemzetség birtokába; 1632-ben a török harezokban elesett báró Károlyi Mihály özvegye Zsenyey Borbála arra királyi adományt nyert.

Erdőd várát azon alakban, mint azt még ma is láthatni, 1730-ban gróf Károlyi Sándor állíttatta helyre, de már nem annyira grófi kastélyul, mint inkább magtárul és gazdasztiszteinek lakásul szánva. A régi öt torny helyett most már csak három áll épségben, tetejük újabb, de alapzatuk még a régi. A vár egyik tornya alatt gömbölyű terem foglal helyet, mely hajdan ebédöllőül szolgált, ennek falait díszítik a régi vár és régi templom alakjainak rajzai, és felirásai is, megmentve és fenntartva az unokák tanúságául. Ezen felirások Erdőd vára és temploma rövid történeteit tartalmazzák és így hangzanak:

„I. Anno 1481. Szent György napjának octaváján néhai Drágfi Berthalan kezdette csináltatni Erdődvárát, az köfalaknak magosságát hatvan singnyire, szélességét harminczra, a tornyok magossá-

gát nyolczvanra, a kapu szélességét négy singnyire rendelvén el.

2. Anno 1565. János Zsigmond király ezen Erdődvárát a törökkel megszálván, negyvennapig ostromlások után capitulatio ellen a népet fegyverre hánta, és rabságra vitte, az várat földig rontotta.“

A templomra vonatkozó feliratok ezek: „3. Anno 1482. Ugyanazon Drágfi Berthalan erdélyi vajda az hatalmas Mátyás király idejében nagy boldogszonynak octaváján istennek dícsértetére és az asszonynak tiszteletére végeztette el az nagy erdödi szentegyházat is.

4. Anno 1501. Emeltett nagy emlékeztét Drágfi Berthalan erdélyi vajda szent Demeter napján eötvénygy esztendő korában ez világból kimúlt.

5. „Anno 1730. Első Nagy-Károlyi gróf Károlyi Sándor kezdvén restauratióját, maganzális házának istennek segítségéből fel is állította.“

A vár néhely termében és téres folyosóin a régi építésznek még most is becses maradványai láthatók.

Vessük a vár e régi történelmi krónikája után még azt, hogy az erdödi várkastély nagy költőnk Potöfi Sándor életében is nevezetes szerepet játszott; főnebb köztöl életrajzban említettük e körülményt. Az erdödi várkastély kertjének ákáczei szöttek be lombárnyval s mámorító illattal a költő szerelmi álmaít s boldogságát; esküvőjének a vár-kápolna volt csüdes színhelye és néma tanuja. Petöfi lantja haladatos volt Erdőd iránt; legszebb költeményei között foglalnak helyet azok, melyek e helyre vonatkoznak. A „Mi van innen távol?“ kezdetű költeménye néhány megható versszék az Erdődnek szentelve. A „Ti ákáczfák a kertben“ című költemény a leggyöngédzebb egyike, melyeket Petöfi valaha írt, egészenekerté. Detalán legszebb e dalok közt az, melyet im itt egész terjedelmében közlünk olvasóinkkal, mint az erdödi vár- és kertre írottat:

Elpusztuló kert ott a vár alatt ...

Elpusztuló kert ott a vár alatt, Elpusztuló vár ott a kert felett... Rajtok borong homályos-szomorún Az ősi kód és az emlékezet.

Szilvesztertől új-estendeig!

Az esztendő utolsó napja! Milyen könnyű kimondani, pedig milyen nagy szó ez. Egy láncszem, mely lepergett s melyből senki se tudhatja, kinek hány van még hátra! Talán ez az utolsó? Egy barázdával több az arczon, egy vonással több a rovásn — és senki sem tudhatja, fér-e még egy barázda oda a hol a többi van, fér-e még egy rovás a többi mellé, vagy ez az utolsó? ...

Hanem az utolsó napon kinek jutna eszébe ilyeneket gondolni, mikor olyan közel van hozzá az — első.

Ki siratná az olyan halottat, a ki másnap reggel már föl támad. Inkább vígan megülök a tort a haldokló ágyánál, hogy a beteg legalább nóta mellett hunyja be a szemét. Pohársöröggel siratják meg, hegedűszó mellett énekelik el. A kinek rozsz volt, örül hogy vége lesz; a kinek jó volt, örül hogy még jobb lesz a másik.

Ez csak aztán a temetés. Jó szomszédok, ismerősök meghívják egymást a temetésre és már napokkal előbb elintézik, hogy hol lesz legjobb megülni a tort. Rendesen olyan lányos házra eskik a választás, a hol a „lepeny alja nem ég a tepsihöz,“ s a hol „az eladó keze után tizenkét legény is megtörülhetné a száját.“

Innen aztán a ki csak megtud a két sarkán állni, ha legény, hát el nem maradna a világról. A kinek párja nincs, párt is kaphat itten; a kinek párja van, megtalálja itten; szita forgásából, kakas kukorékolásból kiki megtudhatja merről jön a párja; olomóntésből, gombócözésből azt is megtudhatja, ki fia, ki lánya?

Szilveszter estéjén sok csuda történt már. ... Szilveszter estére elkészül a sok jó a nagy lány keze után, szemnek száznak tetsző mindenféle; a „lányok“ is hoznak ki mit, egyik egyet, másik mást; legények cigányt keritenek s lesz olyan „czéző“, hogy a harmadik faluban is megemlegetik Bogár Annus két keze sültét, főztét. A ki ott nem lesz, holtáig megbánja.

Ott is lesz, a ki csak mozdulni bír. Esteli harangszóra már a cigányoknak csak a kukzó

Eszembe jut rólok, mit a haza Vesztiet egykor s a mit szívem nyert; Elhunyt vitézek sírja az a vár, S ölö szerelmem bölcsése a kert.

Itt lenn rigattam én ölemben őt Itt lenn öletem én galambomat, S ott fonn tanyáztak hajdan a sasok, Ott fonn tanyáztak a Rákócziak.

Dieső vitézség! édes szerelem! Bejáróm egyszer még e helyeket, Ma itt vagyok még s holnap távozom, S tán vissza többé nem is jöhettek.

Lesz-e ezentúl, oh kert, a ki majd Édes gyönyörrel jár e fák alatt? Lesz-e ezentúl, oh vár, a ki majd Szent tisztelettel nézi tornyodat? (Erdőd.)

Egyveleg.

(1800 előtti magyar könyvtatiztika.) Oly könyvészeti munka magyar nyelven, mely nem pusztán egyes könyvtárak katalógusát adja, hanem kitérjed a magyar nyelvben meglejtett összes művek, mind ez ideig csak egy van, s ez Sándor Istvánnak 1803 ban kiadott „Magyar könyvesház“-a. Ennek alapján, noha igen sok hibája és hiánya van, megállapíthatunk annyit, hogy 1533—1801-ig magyar nyelvben kijött 3627 önálló kisebb nagyobb munka. Ebből a XVI-ik századra, vagyis 1533-tól 1601-ig eskik 200; a XVII-dik századra (1601—1701) 777; a XVIII-ik századra (1701—1801) 2650. E munkát készítette összesen 1037 magyar író, a kik közt azonban nincsenek odaszámítva a névtelenül kiadott könyvek szerzői s a gyűjteményes munkák, hírlapok stb. írói. — Irodalmi termékeink ezen pusztá szám-adataiból kitünik, hogy kiadványaink körülbelül 3/4-szeres arányban növekedtek a századok szerint, a mi mindenetre haladás. A XIX-ik századról nincsenek határozott adataink, de annyit mégis elmondhatunk, hogy az elmúlt három század összes munkásságának háromszoros arányát a lefolyt hét tized — tehát nem egész század — alatt is tulhaladtuk már. — Közli Ráczkevi.

(Zöldsegtérteset Párisban.) Páris 1857-ben körfalain belül 1800 zöldseges kertet számlált,

TÁRHÁZ.

szájában szorul egy kis birodalom, s ha a tornyos ágyat a kamrába nem hordták volna, most egy pár meg az ágy alá szorulna.

Örül is a gazda, csak hogy a két kezén nem hordja be kedves vendégeit; alig találja helyüket; az öregbekeret az asztalháta mögé, a fiatalját aztán kit ide, kit oda, csak hogy a kezére nem ilteti. Legények, lányok külön-külön csomóba ülnek, már a mint az illik, mert bizony egymás mellett egyik-másik kujan legény nem igen férne meg a bőrében. Így is van elég baj, míg az unalmasan hosszú vacsorán átvergődnek, egy-egy túl bizony oda is borul, a hová nem szánták; s a sok szentonal kapkodásban egyik-másik csak épen hogy a füle helyén nem keresi a száját.

Már pedig a vacsorán át kell esni, s ha két gyomra volna egynek-egynek, egyik se maradna üresen; mert ha a szép szó nem használ, a szabadkozó legénybe a gazda bizony két kézzel is bele kínálja még azt a kis darab bélest, ezt a morsányi fánkot. ... Ne mondjátok aztán fiaim, hogy éhen maradtatok.

Na hiszen azt nem is mondhatják, mert mikor a Csomóké ráhúzzák a mártogatást, hát szinte az öregbekeret is megkivánják, ha egy kicsit lejjebb rázhatnák a sok áldást.

Van aztán dolga a bandának, a kezök nem járhat olyan frisen, hogy a sok pihent láb bele fáradjon; ha az egyik notának a végét elejtették, fölkapják a másikat: mert nem messze már az éjféli, s a ki addig fáradt nem tánczolta magát, nem mond annak igazat se az ólom, se a szita.

A mi kis szabad idő beszorul a nóta közé, azt se hagyják elveszni haszon nélkül. Játsszanak „fordulj bolhá“-t, s a kineknek a szívo özvever, nem sajnálnak egymástól egy-egy lopott csókot. „Sokan látják, mikor adják, nem szígyen az akkor.“

Egyszer csak aztán itt az éjféli; a kakukos óra hosszu szercezsé közt elveri a tizenkettőt, s valamelyik kiszökött hunczut legény a „bakter“ hangot utánozva élénkeki az ablak alatt az éjféli verset:

Dicsértessék a Jézus Krisztus, A szűz Máriának szent neve.

50—100 acre (egy acre nem egészen egy magyar hold) kiterjedéssel egyenkint. Ezeknek mindössé mintegy 9000 embernek és 400 lóknak adott foglal-tosságot; évenkint 2 millió frank áru trágyát, 260,000 üveglakot és 2,160,000 üvegburát igényelt. Sulyra nézve a párisiak évenkint több, mint 268 millió font zöldséget, fogszantak el, nem számítva ide az üvegházakban termesztett tavaszi zöldségeket (32,000 font spárpa, 1000 font zöldbab- és ugyanannyi borsót). Az összes bevétel mintegy 14 millió frankra tehető. Ezen-kívül Páris környékéről a források és patakok körül vadon tenyésző szűszából naponkint átlag 30 szekér jó Párisba, egyenkint körülbelül 300 frank értékkel.

*(Gőzerő a jégen.) Mint Szent-Pétevérről írják, ott társaság alakult, mely gőzerő segéd-elével kőutazásokat rendez jégen. — A locomotív 25—30 lőerőjű s mindenben hasonlít a rendes vasúti locomotívhez, kivéve, hogy kerekeinek talpa rovatkos, úgy hogy a sima jégen is elég kapaszkodó erejük legyen, de nem oly élesen, hogy a jeget mélyen feltörölje. A fennakadás elkerülésére elől egy hőtisztító szerkezet van. Az így készült kőkeledési eszközzel hosszabb utazá-sokat fognak rendezni Sz.-Pétevérről Finnlandba, Lappóniába és más oly tájakra, melyeken az év nagy részében a téli fagy eddig meggátolta a vízi közlekedést Európa többi részével. A wagnokok kényelmesebb és futtatók lesznek, s köztük háló-játék-, ebédlő-, olvasó- és concert-waggonok. — Hir szerint a találmány egy franciaiól ered.

*(Pest társulati statisztikája.) Pesten ez idő-szerint van 97 különféle társulat és egylet, még pedig 17 közhasznú országos társaság és egylet, 33 segély-, betegápoló- és temetkezési egylet, 25 oly egylet, melyeknek célja különféle foglalkozá-sok előmozdítása vagy gyakorlása, vagy az egy-nemű foglalkozásu egyének egymás közötti érint-kezésének előmozdítása, 5 kör és 17 egyéb czélú egylet és társaság. — Ezeknekívül van Pesten 68 részvényes társaság, még pedig 6 bank- és pénz-intézet, 5 közlekedési részvénytársaság, 7 biztosító részvénytársaság, 48 gyártársaság, melyek között 10 műmalom, 1 szálloda építésre állott össze; és végre, mint nem részvényes pénzintézet, a magyar földhitelintézet.

Tizenkettőt vert az óra, Dicsértessék ezek ura, Lehunyt a vén a szemét Dicsődjük a Jézus nevet, Tormázzuk be a szemünket, Hullassuk a könyneiket, Gyászojnak meg hallottunkat, Ússik össze poharunkat!

A bucszatorára aztán jót nevet a társaság, legények leányok fölugrálunk s a „bolhat“ olykor föl is ütök a kis székekkel a nagy sietségben. Nagyon rövid az idő tizenkettőtől egy óráig, sietni kell a jó időt felhasználni. Szita-forgás, gombóc-forrás, kakas-kukorikulásból csak éjféli után egy óráig lehet kineézni a jövendőt.

Legények, leányok körbe ülnek a szoba köze-pén s a körön belül elég helyet hagynak a szita for-gására, hogy kényelmesen gurulhasson arra, a merre a leány óhajtása hajtja.

Egy leány bemegy a kör közepére a kész szít-ával s ott luggugolva fölemeli szájához s félhangon suttozva hizeleg a jövendő kis szítának:

„Tejszűrő szítka, Szögön függő lelkem, Mutasd meg én nékem Merről jön a kéro?“

Arra aztán megperditi két ujjával a kis szítát s az egypárt egy helyen fordulva, neki lödül valamelyik legénynek. Persze, ha ott van a legények között, a kihez a leány küldte, akkor aztán ré fogják, hogy odaftotott; s a pironkodó leánynak, legénynek rovására jót kaczag a társaság. Jön azután a másik s a harmadik leány sorba egész végig, s néha az esetlen szítka bizon oda fut a leányok felé, nem kis mulatságára azoknak, a kik az elszomorodó leány rovására nem állanak nevetni.

Mikor vége van a szita-forgatásnak, a jólsál-sal elégedetlen leányok — gombócokhoz folya-modnak.

Gyűr kiki három gombócot s mindegyikbe egy-egy kő darabkát dug, elvezevén egyiket egynek, másikat másnak; egyet mindenesetre a „választott“ nevére keresztel.

HIRDETÉSEK.

Kik 70 forint erejéig árucikkeket vásárolnak, karácsonyi és újévi ajándokul

1 Credit-sorsjegy-igérvény,

(melynek húzása már a legközelebbi 1899. évi január 1-én fog megtörténni, s melynek főnyereménye 150,000 ft.)

ráadásul ingyért adatik,

a legnagyobb s évek hosszúsorán át mint legszilárdabbnak elismert

FOGLE,

„Mária Valéria főhercegnő”-hez

czimzett

Vászon- s kész fehérpuhaneműek gyári raktára által

Pesten, (váci-utca Moesonyi-féle házban),

s azon kedvező helyzetben van, hogy gyártmányainak nagyszerű kelendősege által Magyarországon — árjegyzékét ismét jelentékenyen alábbszállíthatja, s mint alább következik közzhírré tehető.

Midőn a magas uraságok s igen tisztelt közönségnek ezideig irántam tanúsított szíves részvételeit és számtalan elismerő levelek általi kitüntetésüket (melyek váci-utcai gyári raktáramban mindenkor megtekinthetők), ezennel halás köszönetemet nyilvánítani szeretném volna, — tisztelettel kérem árjegyzékem szíves figyelembe vételét:

- Férfi-íngék,** (a nyakterjelme megkívántatik), 2, 3, 4, 5, 6 — 8 ftig a legjobbak.
- Női-íngék,** simák 1 ft. 80, 2 ft.; finom hurokvarrással 2 ft. 50 kr., valamint sveici formára, s legújabb szabásnak, himzéssel 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4, 5 ft., legfinomabb vászon és batiz-íngék himzéssel és csipkével 6—8 ftig. (Fantasia parisiense).
- Női éji-íngék,** bosszu ujjal 3 ft. 50 kr., himzettek 5—6 ftig.
- Férfi-gatyák,** 1 ft., 1 ft. 50 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ftig; lovag szabásra, francia és magyar formára.

- Női-nadrágok, vászon, perkal vagy parketből 2 ft. 50 kr., 3 ftig, himzés betéttel.
- Női-ponyola vagy éji-corsettek, perkal vagy legfinomabb parketből 2 ft., 2 ft. 50 kr.; vászon vagy francia batizból, himzéssel 3 ft., 3 ft. 50 kr., 5—6 ftig.
- Női-alsósoknyák, perkal vagy legfinomabb parketből 4 ft., betételekkel 5—6 ft. és 8 ft. uszályal (legújabb divat).
- Női-harinyák vagy férfi-kapczák, 1 tuczat 5, 6, 8—10 ftig a legfinomabbak.
- Férfi téli mellények, vagy bállet alsó nadrágok 2 ft., 3—4 ftig a legjobbak.
- Fényűzési férfi-íngék, művészetileg vart mellet (nyakterjelme megkívántatik), 6, 7, 8—10 ftig.

- Flanell férfi-íngék minden színben, 4 ft. 50 kr., 5—6 ftig (nyakterjelme megkívántatik).
- Nyakalkerek, legújabb minta, 1 tuczat ára 2, 3—4 ftig (a nyakterjelme megkívántatik).
- 1 tuczat rumburgi vászon zsebkendő 1 ft. 50 kr. 2 ftig a kisebbek; 2 ft. 50 kr., 3 ft. 50 kr., 4, 5, 6, 8—10 ftig a nagyobbak és finomabbak.
- 1 tuczat czérna batizvászon-zsebkendő hölgyek számára 5, 7, 9—12 ftig a legfinomabb.
- 1 tuczat asztal- vagy törülköző-kendő, ára most csak 6, 7, 8—10 ftig a czérandamás.
- Egy vászon asztalkészület 6 személyre (1 abrosz s ahhoz illő 6 asztalkendővel) 6, 6, 8, 10—12 ftig a legfinomabb damaszból.
- Csipke-függönyök ára egy ablakra 6, 8, 10—12 ftig.
- 80 róf szines ágyneműre való 8, 9, 12—16 ftig a legjobb. 362 (5—6)
- 80 róf kézfonal-vászon fehérítve, és duplaczérnából fehérítetlen 8 ft. 50 kr., 9 ft. 50 kr., 11, 13, 15—18 ftig a legszebb.
- 1 vég 3/4 széles 30 rófus rumburgi gazdasági vászon, 14, 16, 18, 22—25 ftig.

- Fűzők** (Damenmieder) (a derek terjelme megkívántatik); párisi főraktár Magyarországi és Ausztriára nézve 3, 4, 6, 8—10 ftig a legújabbak varrás nélkül.
- 38 rófus kreasz vagy gazdasági vászon, 14, 16, 18—20 ftig a legszebb minőségű.
- 40—42 rófú kitűnő takács vászon, (finom ágyruhára vagy 12 db. női inghez) 14, 15, 18, 22—24 ftig a legjobb.
- 48 rófus belga takácsvászon 22, 25, 30—35 ftig; ingekre különösen ajánlható.
- 50—54 rófus hasonlíthatlan jó rumburgi vagy hollandi vászon 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 80—100 ftig.

Levelbelli megrendeléseket

a pénzüsszeg beküldése vasuti vagy postai utánvét s teljes jótállás mellett mindenható elküldeni készek vagyunk. A leveleket kérjük ekkép czimezni:

FOGLE,

gyári raktárának Pesten, váci-utca 4. szám alatt.

50 forint erejéig vásárolóknak, ráadásul 6 db. asztalkendővel kedveskedünk.

Farsangi árjegyzék

Türsch F.-től Pesten, váci-utca 19. szám.

Ezennel batorokodom a legújabb, meglepő szép

Párisi bál ruhák

és egyéb általam Párisban személyesen választott farsangi czikk árjegyzékét kézbesíteni. A ruhák egészen különböznek a tavaiaktól. Az árak készpénz fizetés vagy utánvét mellett értendőek. Videki megrendeléseknél kérem a mértéket „Centiméterrel” mérve, vagy egy jól álló derekat és a ruhaal előhosszát vagy netaláni egyéb megjegyzésekkel együtt, beküldeni. Különösen ajánlhatók több száz darab legújabb párisi legyek, a finomabbak ezek közül brüsseli applicációval vannak ékesítve, vagy himzéssel, műfestményekkel ellátva.

Decses rendelvényeirt tisztelettel eszedzem

Türsch F.

- Egy kész bál ruha következőkből áll:**
- Egy elegendő hosszú felső szoknya, diszitive dudorokkal, rüchekkel, szalaggal, virággal, vagy ez idén igen divatos Ceinturrel vagy rövid Tunique-el; egy kész derek ujjakkal ekesen diszitive; a fejrivarog.
  - A ruhák egészen fehér, világos vagy élénk rózsaszín, cerise, esti világoskék, vörös, zöld, számaszín, aranyárga, narancsárga, lilla vagy vegyes színekben készíthetnek el.
  - Egy tartalán kész ruha legújabb díszítéssel 28, 32, 36, 40, 45, 50 forint.
  - Egy tartalán ruha mostan igen divatos selyem tunique-el vagy ceinturre 35, 40, 45, 50—60 ftig.
  - Egy illusio ruha, selyemmel, szalaggal, csipkével vagy virágokkal diszitive 65, 75, 100 ftig.
  - Egy atlas vagy más selyem ruha 80, 90, 100 forint és feljebb.
  - Egy Tunic hozzávaló Berthe-el, ujjakkal és övvel együtt 15, 18, 24, 30 forint és feljebb.
  - Egy pár bál kis ujjak 1, 1.50, 2.50, 4 ftig.
  - Egy mell-szel kivágott derekra 60 kr., 1, 1.50, 3 ftig.
  - Egy mell-szel ujjakkal együtt 2, 2.75, 3.50, 6 ftig.
  - Egy kész Berthe és ujjak 2.50, 3.75, 4.50, 6 ftig.

- Legyek** festményekkel stb. 2.75, 3.75, 4.75, 6, 8, 10, 18, 24, 30 forint és feljebb.
- Ugyanazok brüsseli applicációval 12, 15, 20, 30, 36, 40, 50 forint és feljebb.
  - Virag-Carniture: ruhára való, ujjakra és fejre, összesen 12, 15, 18, 24, 30 forint és feljebb.
  - Mávirag fejdísznek (Coiffures), 2.50, 2, 4, 5, 8 forint és feljebb.
  - Egyes bokréta 75, 90, 1.20, 1.50 forint és feljebb.
  - Egy bál organin alsószoknya, uszályba vagy gömblyuten vágva 4, 5, 6 ft.
  - Ugyanaz Shirtingből, 5.50, 6.75, 7.50 forint.
  - Ugyanaz Perkalból, 6.40, 7.50, 9, 12 forint és feljebb.
  - Egy perkal hosszú uszály, 4, 5, 6 forint.
  - Egy crinolin, uszály nélkül, 3.20, 3.40, 4 forint 50 kr.
  - Ugyanazon uszályal, 6, 8 forint.
  - Crinolin „double usage”, 10, 12, 14 ftig. Ezen crinolin az utcán és „Soirée”-ban használható és igen nagy tetszésben részesül.
  - Egy pár ajour vagy sima fil d'Ecosse harisnya: 90 kr., 1.20, 1.50, 2, 2 forint 75 krig.
  - Egy pár ajour selyem harisnya 4.50, 6, 8 ftig.
  - Egy illusion Echarps bál estélyeké 2, 2.50, 3, 5 ftig.

- Báli szoketek.**
- 1 vég 12 rófus tartalán 3/4 széles 3.50, 4, 4.75, 5 forint 50 kr.
  - 1 „ 20 „ francia tartalán 3/4 széles 6.50, 7.50, 10, 12, 14 forint.
  - Színes tartalán valamivel többé jön.
  - Illusio, szélesség szerint, rófe 50, 60, 75 kr., 1 forint.
  - Tüll bobin, rófe 1, 2.50, 2, 2 forint 75 kr.
  - Mechlin tüll, 5 róf széles, rófe 3 forint 75 kr.
  - Széles brüsseli tüll, fehér, rófe 1.50, 2, 3 forint.
  - Brüsseli tüll, rózsaszín, világoskék, vörös, narancs- és zöld színben, 2 1/2 róf széles, rófe 90 kr., 1.40, 1 forint 80 kr.
  - Crépe minden színben, rófe 60, 80 kr., 1 forint.
  - Organin, egy vég 12 rófus, 1.80, 2, 2 forint 20 kr.
  - Blond, Cluny csipkék és betételek. 364 (2—3)
  - Blond-szövetek minden szélességben és árban.
  - Minden színben találhatók: Illusio, Tüll Bobin, Tulle de Lyon, Aprés, Crepp, Tüll cristalle és Tartalán.

Varrógépek-áruszállítása!

Kettős tűzésű gépek, csinosan kialakítva, minden előkészülettel, s pedig bezegés, 1-ébe varrás, zsinórok bevarrása sontaches felvarrás, vattázás, ráncszedés s ruhaporzsinórok felvarrására, más egyéb a gépekhez tartozó alkatrészekkel együtt, darabja 90 ft.

Továbbá gépeket cipészek, női- és férfi szabók stb. számára irásbeli jótállás és részletfizetés mellett tisztelettel ajánl

a Grover és Backer-féle varrógépek társulata Uj-York és Bostonban.

Fő-ügynökség Pesten, a bécsi-utczában.

552 (6—6)

Pest. Wittelsbach Otto. A tárgy csak igen erős költő kezében lehetne alkalmas művészi, jelesen balladai feldolgozásra. Kegyednek az épen nem sikerült költeménye eszmáitlen krónika maradt.

N-Várad. R. S. Lapunknak nem alakja nagyobbok meg, a mit nem is tartanák észíserínek, mert ennél nagyobb nyegredt már alkalmatlan volna; hanem terjedése a mennyiben egy oldallal többet adnak, a mi ugyan rendkívülleg eddig is megtörtént egyszer-mások, de ezáltal minden számban így lesz. Ez által azok kívánása is teljesül, kik a hirdetések leveleit levágya, azok nélkül akarják bekötetni a lapot, mit eddigelő nem igen tehettek.

Kecskemét. K. K. Kegyed írja, hogy lapunkat, melyet keletkezésekor mint nőtlen ember kezdett olvasni s azóta is folyvást örömmel olvas, most már gyermeke is olvassa. Ohajtjuk, hogy még anakja is, önnel együtt, élvezettel olvashassa.

Kis-Ujszállás. H. L. A szíves ajánlatot köszönettel fogadjuk, s mindkét érdekes közlemény mielőbbi beküldésére ezennel felkérjük.

Nemes-Bikk. H. S. Önt is, mint már többekkel, a névhasonlóság félrevezette: a személy-azonosság csakis azonos épül. — A kiadó-hivatal általunk azt izenteti, hogy a levelből nem vehette ki, hogy csak a P. U.-ra, vagy azzal együtt a V. U.-ra is van-e küldve az 5 ft. előfizetés; mert a kettőt nek együtt félőre, a P. U.-nak magának egész évre ennyi az előfizetési ára.

Körmené. T. A küldött fényképek, kivált a város látképe, nem használhatók. Tudósítások arról a sok érdekes készülődésről szívesen vennék; valamint egyéb érdekes dolgokat is.

Kendi-Lóna. L. K. A kérdeszi könyvet megkaptuk, s annak idejében (25. szám) írunk is róla.

N. V. I. Erdő szócik két szerelme. Igen tartalmasan historia. S meglehetősen formátlan is. Nem érdekes a közlése.

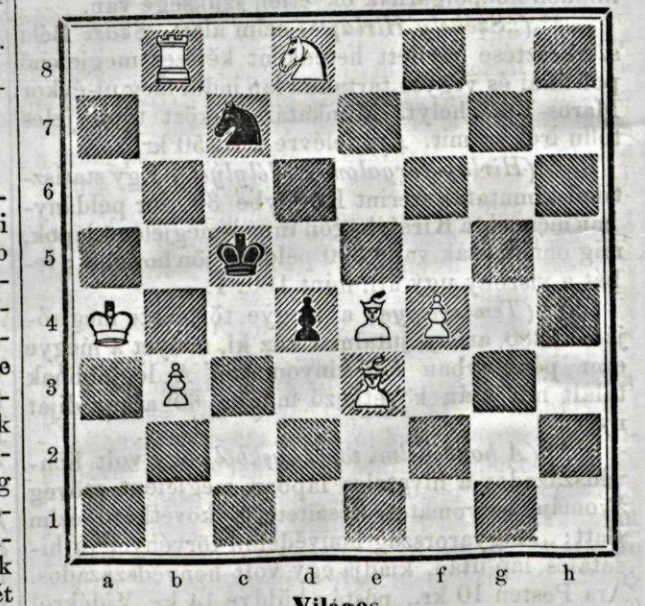
Újévi atom. Mondja el a papának, de ne kívánja, hogy mi közöljük.

T-Füred. M. B. Csak két heti túrelmet kérünk, míg az első kérdésre végleges elhatározásunkkal válaszolunk. A többi czikkét kívánata szerint áttétük a megnevezett folyóirat szerkesztőségéhez.

Acsút. L. I. A „Századok”-ra elő lehet fizetni Ráth Mórnál Pesten egész évre 6 ft. félőre 3 ft. Járjál. De a ki a Történelmi társulat névtárolnoknál Pesty Frigyes urnál (váci-utca 20. sz. l. em.) évdíjas társulati tagul jelentkezik, 5 ft évi befizetés mellett kapja a Századokat s a mellett a tagsági előnyt is élvezi.

SAKKJÁTÉK.

475-dik sz. f. — Müller J.-tól (Lipescében).

Világos indul s a 3-dik lépésre mattot mond.

A 370-dik számú feladvány megfejtése.

(Loyd Samtól, New-Yorkban.)

- Világos.** Sötét.
1. Fg2—h1 . . . . . Kc4—d5
  2. Vg3—f3 . . . . . K tetsz.
  3. Vg3—d5 matt.
- Helyesen fejtették meg: Veszprémben:** Fülöp József — Harasztiban: Gr. Pestetics Benno. — Miskolcon: Czente József. — Londonban: Gorgias Viktor. — Csékedőben: Kling Iván. — Gelsen: Glesinger Zsigmond. — Pétecsén: Rády György. — Sárospatakon: Váci István. — A pesti sakk-kör.

TARTALOM.

Petőfi Sándor (három képpel). — Petőfi hátrahagyott költeményeiből. — Nem voltak egymásnak szünya. — Erdődávára (képpel). — Egyveleg. — **Tárház:** Szilveszter-től ujestendeig. — Irodalmi vita az írói segély-egylet érdekében. — Irodalom és művészet. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kerekedés. — Közlekedés. — Mi újság? Nemzeti színház. — Budai népszínház. — Szerkesztői mandanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felölös szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

Mazzini levelet intézett azokhoz, a kik egészsége után tudakozódtak. Jelenti, hogy jobban van; egyszersmind egy nagy nemzeti keresztos háborura buzdítja az olaszokat, Róma elfoglalása végett. Levelét így végzi: „Életem végéhez közeledek, de ne aggodjatosk miattam, van egy sokkal drágább élet, mely napról-napra hanyatlak, és ez Olaszország erkölcsi élete. Gondolkozatok rajta. Az egyetlen mód engemet szeretni, ha szeretitek Olaszországot, s én szeretni foglak benneteket halálom ágyamon is, ha azon tudatot vihetem síromba, hogy tetemeim anyám sírjával fogok nyugodni, a minden megaláztatástól ment, a minden hazugságtól megtisztult olasz lobogó árnyában, a mely egyedül hasznos a népekre, s a melyet azok egyedül tisztelnek.”

Napoleon császár 5000 frankkal járult a Miksa császár emlékére emelendő szobor költségeihez.

Nemcsak nálunk rabolnak! Prágából jelentik, hogy Schwarzenberg herceg delegაციójának tag, Pisek mellett egy erdőben rablólótló megtámadtatott. Csak 16,000 forintot tartalmazó pénzzaeszkőjének kiadása után sikerült a rablólótló kiszabadulnia. A csendőrség a tettesek egyikét kinyomozta.

A szegedi polgármester a közgyűlésnek határozata folytán közhírré teszi, hogy a ki egy több főből álló rablóbandát feljelent és annak előgását eszközli, ezer forinttal; a ki pedig egyes rablót élve vagy halva a hatóság kezéhez szolgáltat, vagy elfogását eszközli, minden egyes esetben négyezer forinttal fog a város által megjutalmaztatni, megjogyzván, miként a feljelentő a legszorosabban fog titokban tartatni.

Szegedi követjelöltek. Szegeden Dáni Ferencz szemben az ellenékek részéről Ligeti Dániel és Szilágyi Virgil lép fel. Vadász Manó helyett — a ki visszalép — Horváth Mihály lép fel.

Köcsi Károly tanár felolvasásokat tart Kolozsvárt a természettanból, nők számára. Sok hallgatót kívánunk.

Következő közéleti történet írják az „Ungarischer Lloyd”-nak Veszprémből: A devocseri került egyik falujában egy budát loptak. A gyuanu egy parasztleány esett, ki azonban a valatlánságnál mindent tagadott. Ekkor B.... szolgabíró a leány kezét hátra köttette és így verette őt. Midőn így sem vallott, hajánál fogva magasra emeltette és újra leejtette. A leány ekkor is mindent tagadott, de a kinok és aggodalom súlyos betegségbe ejték. Végre is kiderült, hogy egészen ártatlan. A megye bizottmányi ülésén e tárgy szőnyegre került, és határozatba ment, hogy a szolgabíró nemcsak hivatalától fosztják meg és vád alá helyezik, de egyszer mindenkora megfosztják őt a hivatalviselés képességétől is.

Budai népszínház.

Bartalus Istvántól közelebb egy három felvonásos eredeti vígjáték került színre a budai népszínházban „Kövénénikék” czimmel. A darab tárgya: kigúnyolása egy nagyvárosi pletykafészkeknek, mindenesetre igen alkalmas vígjátéki kidolgozásra és Bartalus is adott egy pár igen eleven mulatságos jelenetet. A mese nagyon egyszerű; de Bartalus még nom bir színműíróknak azzal a tehetségével, hogy a mesét mindig előtérben s ennek szálat folytatn a közönség szeme előtt tudná tartani. A sok életképi jelenet, melyek különben elég komikusok, eltakarják magát a mesét, melynek pedig csak háttérét kellene képezniük. Pletyka vénasszonyok, kik azonföül nagyobbára szerelmesek is, féltékenységből egy mátkás párra mindenfélét kigondolnak. Tervök, a szeretők összevezítése sikerül is. Végre egy csintalan kis fiu koevezantja gket össze csufolódásaival. Egyiknek alhaját kapja le, a másinak gorombaságokat mond. Az asszonyok egymásra rontanak, kivallják, hogy pletyka volt minden, a mit a hű párra költöttek. Ez kibékül s vége a darabnak. Van egy igen jó alakja: a vén nevelő és poéta, Pechmann bácsi. A kövénénikék közül egyik sincs egyénitve és ez a darab főhíbjája. — (3.)

Szerkesztői mandanivaló.

— Kolozsvár sz. K. Az érdekes közleményt köszönettel vettük, s közlését nem sokára megkezdjük.

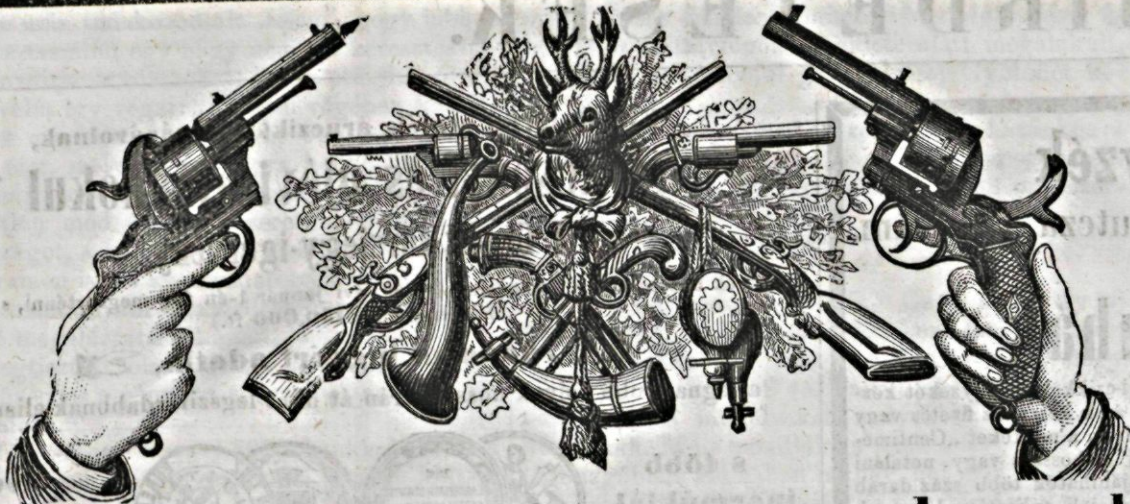
HETI-NAPTÁR.

Hónapi-és hetinap	Katholikus és protestans naptár	Görög-orosz naptár	Izraeliták naptára	N a p	H o l d		
				hossza	kél nyug.	hossza	kél nyug.
Január		Decemb. (6)	Tebeth	f. p. ó. p. ó. p.	f. p. ó. p. ó. p.		
3 Vasár.	C Genovéva sz.	23 F Anastasia	20 Eliazim	283 10 7 52 4 18 169 23	10 53 10 55		
4 Hétfő	Titus páp.	24 Izab	21	284 11 7 52 4 19 183 39	regg. 11 25		
5 Kedd	Telefor pápa & Simon	24 Kar. el. bójt	22	285 13 7 52 4 20 197 54	0 6 11 51		
6 Szerd.	Vikereszt	25 N. Karácson	23 Enosz	286 14 7 52 4 21 210 61	1 16 este		
7 Csüt.	Bálint, Niketás	26 Istén anyja	24 Elfrain	287 15 7 51 4 22 223 47	2 26 0 52		
8 Pént.	Szürény apát	27 István vért.	25	288 16 7 51 4 23 236 34	3 31 1 25		
9 Szomb.	Julian vért.	28 2000 vértanu	26 Sabb. B.	289 17 7 51 4 24 250 0	4 36 2 2		

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 7-én reggeli 7 óra 39 perczkor.

HETI-NAPTÁR.

Hold változásai. ☾ Utolsó negyed 7-én reggeli 7 óra 39 perczkor.

Vadászfegyverek és revolvereket

UNSCHULD EDE

nagy választékban ajánl fegyverkereskedése Pesten, Váci-utca a „levélhez“

a következő igen jutányos árakon, u. m.:

Egy szimpla fegyver vascsővel	8 fttól 10 fttig.
Egy duplafegyver vascsővel és patentesavarral keményen forrasztva	15 „ 18 „
Egy duplafegyver drótsővel (Ruban)	25 „ 27 „
Egy duplafegyver zsinórsővel vagy finom damasztosóvekekkel	33 „ 60 „

Lefauchaux-féle kettőscsővű és hátultöltő vadász-fegyverek, a legfinomabb puskaműves munkák, saját készítményeim,

folyvást készen találhatók raktáromban a legnagyobb változatosságban, a legfinomabb damasztosóvekekkel, tartós szerkezettel, szép véséssel, ezüst vagy arany díszítéssel, lövésben jól kipróbálva, 60, 70, 80, 100 és 120 fttával; továbbá: bőváltóságban találhatók francia Lefauchaux-fegyverek a leghíresebb fegyvergyárakból 45, 50, 60 és 70 fttával. A hozzájuk illő töltények (mind bel-, mind külföldi gyártmányok) nagy mennyiségben a legjutányosabb áron kaphatók.

REVOLVEREK

(Lefauchaux módszer) 6 lövéssel egészen tökéletes önfelhúzással 12, 20, 25, 30, 35, 40—50 fttig. Pisztolyok, szimpla párja 4 fttól, duplacsővűek 8 fttól felfelé. Minden fegyver löképségeirt kezeskedem. Vidéki megrendelések pontosan az előírt szerint történnek és az őszlet beküldése vagy postai utánvét mellett azonnal teljesítenek. Egy fegyver bepakolásáért 50 kr. számítatik.

MOLL SEIDLITZ PORA

MOLL A. védjegye

Külföldi jutalom-érmék-pánszéllő páncsai világtáll-tásban 1885-ik évől.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ címzett gyógyszerár Bécshen.
OVAS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adának el, melyek saját utasítványaimmal szóról szóra aronosok és saját neven alírásával vannak hamisítva, s így kullakára néve gyártmányaimmal könnyen összetéveszthetők, — minél fogva azon észrevétellel övök mindenkit ezen hamisítványok megvételetől: hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes skatulán, valamint az adagok papírjain hivatalosan letetemenyeket védmarkkál vannak ellátva. Ara egy bepecsételt eredeti kataljának 1 ft. 25 kr. — Használati utasítás minden nyelven.
E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert házi-szerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; — mint azt sok ezer, a nagy ország birodalom minden részéből került s kezzeinknél, továbbá: göröcs, vese- és ideges bajokban, szívdolgozásnak, idegesség okozta főfajásnak, vértódlással, csúszos fogfájással, végül hysteriára, bukorra és huzamos hanyasra hajlamlán stb. a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtartósabb gyógyhatást eredményezték. — Az ez értelembe igen is kiterjedt levezetés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik, miután nálok minden, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógy módjén eredménytelenül kimerítették, ez egyszerű házi-szerhez iratok szerzői közege a társadalomnak csaknem minden osztályai, u. m. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mezeli gazdák, tanárok és hivatalnokok, sőt gyógysereszek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviselvek, kiknek előtt még a leghírhedtebb gyógyforrások sok órákat legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségek csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használata által állított helyre.

PESTEN TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik szám alatt. **UHL JÓZSEF** ur kereskedésében, gránátos-utcában. Ezen csegek alatt szintén megrendelhető: **a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is.** Ara egy nagyobb üvegnek 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. a. é. Az üvegek el vannak látva védmarkkál és kimerítő használati utasítással. — Ez az egyetlen faj, mely minden töltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. — Ezen legtisztább és leghatalyosabb májhalzsí-faj a Dorsch-halnak legrosszabb egybegyűjtése és kiválogatása által van megnyerve, és egyáltalán semmi vegytani kezelés alá nem vonatott; hanem a bepecsételt üvegekben lévő folyadék egészen épen és azon állapotban van, miként az közvetlenül természet által nyújtott. — E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjobb gyógyeszer a mell- és tüdőbajokban, scrophulák és rachitis, közhvény és szind, idült bőrkürités, szomgyuladás, ideg- és több más bajokban alkalmazatik. **MOLL A.**, „zum Storch“, Tschlauben.

10 évi írásbeli jótállás,

felülmulhatatlanul jó és legjutányosabb órákért, melyek ugyan-nyos árakon máshelyről, ajánlatoknál legalább is 25 százalékkal értékesebbek, mint hogy azok nemcsak költségesen le-
húsvák, hanem a zsebórák minden helyzetben és rázkodtatásban arányosan s megbízhatóan járnak — csakis egyedül a 22 évi országos híres üzletben kapható:

Szegeden
BRAUSWETTER JÁNOSNÁL.

kí 12 évig a frank-, sveczi oragy árakban, minden órámuvészetnek titkait és gépezeteit tulajdoná tette.

Münchenben kinttettéssel megvizsgáltatott órámuvész.

Órák urak számára. forint.
Ezüst henger-órák 4 rubinra . . . 10—12
» arany-foglatványal . . . 13—14
» rugóra . . . 15—17
» kettős-füddel . . . 15—17
» kristály-üveggel . . . 15—17
» horgony órák 15 rubinra . . . 16—19
» finomabbak ezüst-köpenyvel . . . 20—23
» kettős-füddel . . . 18—22
» finomabbak . . . 24—28
» angol horgony-órák kristály-üveggel . . . 19—25
» ugyanazok dupla tokkal . . . 26—30
» horgony tábori órák kettős-füddel . . . 24—26
» valódi horgony-remontoir-órák (kengyelénél felhúszandó) . . . 28—30
» ugyanazok kettős-füddel . . . 35—40
» remontoir-órák kristály-üveg . 30—36
» horgony tábori remontoir-órák 38—45
» Arany horgony-órák 15 rubinra (3 számú arany) . . . 40—44
» horgony-órák finomabbak arany-köpenyvel . . . 50—60
» horgony-órák kettős füddel . 55—58
» ugyanazok arany-köpenyvel 65, 70, 80, 90, 100—120
» horgony-órák kristály-üveg és arany-köpenyvel . . . 60—75
» remontoir-órák arany-köp. 100—130
» ugyanazok kettős-füddel 130—180
Órák hölgyek számára.
Ezüst henger-órák arany-foglatv. 13—18
» Arany-órák hölgyeknek 4 és 8 rub. 27—30
» ugyanazok zománccsal . 34—36
» hölgyeknek arany-köp. . 36—40
» ugyanazok zománccs és gyémánttal . . . 42—48
» hölgyeknek kristály-üveg . 42—45
» kettős-füddel 8 rubinra . 45—48
» zománccs és gyémánttal . 58—65
» Arany horgony-órák hölgyeknek . 45—48
» ugyanazok kristály-üv. . 56—60
» azok kettős-füddel . . . 54—56
Azonfelül mindenem órák. 171 (9—11)
Ébresztők 5 ft., órával 7 és 8 napos 14 ft.

Naponkinti felhúzára . . . 9, 10, 11
Hetenkinti felhúzára . . . 16, 18, 20, 22, 24
Ugyanazok óra- és félóránkinti ütessel . . . 30, 33, 35
Ugyanazok negyed- s órásméltóré 50, 55, 60
Havi regulatorok . . . 28, 30, 32
Inga-órák pakolásáért 1 ft. 50 kr. ezá mittatik. Kijavítások a legjobban eszközöltetnek. 5 évi jótállás mellett.
Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése vagy utánvét mellett gyorsan és pontosan teljesítenek.
Órák melyek nem tetzeszenék, kieserlettetnek. Órák, arany s ezüst a legmagasb árú cserébe elfogadtatnak.
Ezüst óráláncok 3, 4, 5, 6 ft., hosszuk fehéren és aranyozva is . . . 7, 8, 9, 10 ft.
3-mas számú aranyláncok 20, 25, 30, 35, 40 ft., hosszuk 40, 45, 60, 100 ft.
Az órák, arany-s ezüst láncok bunzirova vannak. Órásszerek és órámuvészetbeni kiképzésre elvállalatnak.

Dr. GROSSMANN,
szem- és fülorvos
PESTEN.

József-tér 11-ik szám alatt, Grosz-féle hátsban.

Rendel. hétköznapokon délelőtti 11—12 és délután 2—4 óráig. — Szegények számára ingyen minden vasárnap délelőtti órákban. 208 (10—12) gyógyszerész Bécshen.

A valódiság biztosítása emlékeztetés!

Dr. Béringuier cs. kir. szab. Növénygyök-olaja
eredeti üvegekben 1 ft. o. ért.

Balzasom Olajbogyó-szappan
eredeti csomagokban 35 kr. o. ért.

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA
1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 35 kr. o. é.

Dr. Béringuier növényi hajfestőszere
teljesen tobban kétféle és osésével 5 ft.

Növényi RUD-HAJKENŐ
ára darabonként 50 kr. o. é.

Dr. BÉRINGUIER L. KORONA-SZESZE
Eredeti üvegekben 1 ft. 25 kr. és a 75 kr. oszt. kr.

Dr. Koch NÖVÉNY-CZUKORKÁI
1/4 és 1/2 dobozokban 70 és 35 kr. o. ért.

Dr. Hartung CHINA-HEJ-OLAJA
bepecsételt és az üvege nyomott hölgyekkel. Egy üveg ára 35 kr. o. é.

NÖVÉNY-HAJKENŐCS
bepecsételt és a tégelybe nyomott hölgyekkel. Egy tégely ára 35 kr. o. é.

Dr. BORCHARDT NÖVÉNY-SZAPPANA
bepecsételt csomagokban 42 kr. o. é.

A fentebbi összes jeles tulajdonságaik miatt jelesen bizonyít ezikkék az eredeti árakon mindig készletben van.

PESTEN: Török József Jézovitz M. Scholz J. Kiss K. Sztupa G.
gyosztár a „sz. Idekhez“ gyosztár a „Magyar városi gyógyosztár; gyógyosztár gyógyosztár a székirály-utca 7. sz.; királyhoz“; a „kigyóhoz“; natéren.

BUDÁN: Udvari gyógy- Ráth P. Ó-BUDÁN: Bakats A. Prochaska J.
szertár; gyógyosztár, Tabán. gyógyosztár; kereskedése.

valamint a következő magyarországi t. cz. ezégeknel, és a hozzá kapcsolt részekben:

- A-Kubin: Tyroler és Schlesinger.
- Almas: Koby Beck.
- Altsóhl: Lange Antal.
- Arad: Tedesch J., Ad. Schäffer gyász. és Eliás Armin.
- Baja: Klenanecz és Babocs.
- Bartfa: Wanek és társas.
- B-Gyarmat: Moldoványi S. Beszterce: Kelp Fr., Dietrich és Fleischer.
- Bonyhád: Straicher B.
- Brezdnány: Gölner és fia.
- Bözörmény: Lányi M.
- Bazin: Nagl L.
- Brassó: Stenner F. és Jekelius F. gyász.
- Cakornya: Káráz A.
- Csongrád: Róth Robert.
- Csákvár: Lukács Gyula gyász.
- Debreczen: Czanak József, Rothschnock Em. gyász., Gerébli és Hannig.
- Delta: Braumüller J. gyógy-szerész.
- Déva: Bosnyák A.
- D-Földvár: Nádhéra P.
- Dees: Krémer S.
- Egyszerbator: Schmidt A.
- Érsekújvár: Latzko F. és fia.
- Eperjes: Pap J. S.
- Eszék: Horning J. gyász.
- Eger: Piller J.
- Esztergom: Radolf M. F. Faesst: Hirschl D.
- Gyöngyös: Koczanovich J.
- Gönczberg: Hensch Ed.
- Gölnicz: Fischer C. E.
- Győr: Szallér Gyula.
- Gy.-Szt.-Miklós: Fröhlich E.
- Gyula: Oerley Istv. gyász. és Winkler F. E.
- Hatzfeld: Schaur J. F.
- Högyész: Ranzs W. és fia.
- H.-M.-Vásárhely: Braun J.
- Heves: Blau J.
- Íklo: Tirscher G. gyász.
- Ipolyvás: Winter János.
- Jolsva: Porubszky S.
- Kassa: Eschwige E. és fia, Quirfeld K. és Münster Gyula.
- Késmárk: Generisch A. gyász. és Faikiss J. gyász.
- Kecskemét: Milhoffer János gyógyserész.
- Keszthely: Singer Mór.
- Komárom: Belloni A.
- Kalocsa: Behr L. B.
- Kisújszállás: Nagy S.
- Kolozsvár: Wolf J. gyász. és Engel J. gyász.
- Körmöcz: Ritter J.
- Kun-Szt.-Miklós: Csappó E.
- Karolyfehérvár: Matherny E. Köszeg: Bründl J. gyász.
- Kézdivásárhely: Fejér L.
- Lippa: Coardon A.
- Liptó-Szt.-Miklós: Krivosz J. Losoncz: Bódy J. E. és Geduly A. gyász.
- Lőcs: Kubatschka G.
- Lublo: Glatz J.
- Lugos: Schiesler A. fia.
- Léva: Boleman E. gyógy-sz.
- Mako: Osovazsky S.
- Magyar-Ovár: Czeh S.
- Marczall: Iszli Nándor.
- Márosvásárhely: Fogarassy J.
- Miskolc: Medveczky F. gyász. Spuller Ferenc és Pasteiner Ferenc.
- Munkacs: Haupt J. L. és Horowitz S.
- Malacska: Röhrich J. gyász.
- Nagy-Bánya: Haracek J.
- Nagy-Abony: Lukács A. gyász.
- Nagy-Károly: Schöberl C.
- Nagy-Mihály: Brenning F. és Szantsik Gyula.
- Nyírbátor: Legányi E.
- Nagy-Varad: Huzella M. és Janky A.
- Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A.
- Nagykikinda: Manojlowitz P.
- Nagy-Szeben: Zóher J. F. és Lurz J.
- Nyiregyháza: B. Reich és Pavlovitz Imre.
- Nagy-Becskerek: P. Arsenovits.
- Nagy-Bécs: Nandrássy M.
- Nagy-zombart: Heuffel C. F.
- Nyitra: dr. Láng E. gyász.
- Nádudvar: Lippe S.
- Nagy-Kálló: Mandl S.
- Nagy-Enyed: Horváth F.
- Oravleza: Schnabel Gy.
- Ó-Orsova: Böhme K. könyvk.
- Paks: Flóridán J.
- Panosa: Huber J.
- Papa: Bermüller J.
- Pécs: Zach K. és Zsolnay W. E.
- Pozsony: Weinstabl C. és Heinrich F. gyász.
- Putnok: Pekete F. gyász.
- Pozsega: Kusevic Sp.
- Reps: Szentpétery János.
- Rimaszombat: Krátschmar K.
- Rózsághy: Jurczyk gyász.
- Rom-Lugos: Popovits J.
- Sassin: Múke A. gyász.
- Szegesvár: Mischelbacher és fia.
- Selmecz: Dimák J. C.
- Szombathely: Tempel F. gyász., Pillich F.
- Székesfehérvár: Deutch R., Legmán A. és Braun J. gyász.
- Szamosújvár: Placintár G. és fia gyász.
- Sz.-Egerszeg: Izsó F.
- Szarvas: Réthy V.
- Szatmár: Weisz J.
- Szabadka: Farkas J. és Simony J.
- Szegszárd: Brassay M. gyász.
- Szeged: Kovács M. gyász., Kovács Alb. gyász., Fischer és Schopper 319 (3—0).
- Sz.-Udvarhely: Kauntz J. A.
- Szereda: Gozsy A.
- Sz.-Keresztur: Binder M.
- Szász-Régen: Kinn Ján. G. és Wachner T.
- Siklós: Holnik F. gy.
- Szigeth: Tyrnauer G.
- Sz.-Somlyó: Ruszka Ign.
- Szabolcs: Téry J.
- Sopron: Eder F. gyász. Pachhofer L. és Mezey A. gyász.
- Szolnok: Braun J. és Horváthy Istv. gyász.
- S. Szt.-György: Sigmond és Bogdán.
- Sz.-Várallya: Weisz Máttyás
- Tasnád: Szongott J.
- Temesvár: Quirinty A. gyász. Pecher J. E. gyász., Jahner K. gyász. és Kuttm M.
- Thorda: Rigó J. Friedr.
- Trencsén: Kulka Izid.
- Topolya: Sárkány L. gyász.
- Uj-Verbász: Singer H.
- Ungvár: Liszkay J.
- Uj-Becse: Welacha jun.
- Ujvidék: Schreiber Ferd.
- Verecz: Fuchs J.
- Vagujhely: Baiersdorf L.
- Vérőcze: Bész J. K. gyász.
- Varasd: Tauschek S. A. és Halter A. gyász.
- Veszprém: Guthard fia.
- Vász: Michalik és Meisner
- Vukovar: Stanits T. Kraicovic A. gyász.
- Zenta: Waits testv.
- Zombor: Popits J. és Falcione Gyula.
- Zágráb: Cejbeck J. J. gyász. és Hegedűs Gyula.
- Zimony: Joannovic A. D.

Magyar orvomány kedvelő számára, ajánla
Lauffer Tivadartól
9. sz.
Növénykönyvtár
Pesten, Váci utca 9. sz.
Minden annál továbbra is legelősebb terméket 30 év óta rendszeresen készíttetve.

Megéteés patkánymérgei által többé nem történhet.

Patkányokat,
egereket, mezei egereket, hűcsököket és vakondokat fajzattukkal együtt

egy egyszerű, mindenütt felhasználható és mindenki által alkalmazható ujon feltalált kir. szab. módszer által csaknem minden költségeskedés nélkül méregmentesen biztosan és gyökereesen kiirtatható. — Alapos, értelmes s könnyen fel fogható utasítás a fentvezett fergek kiirtására alólrottak 2 ftyú díjért adnak.

A „Leipziger Illustrirte Zeitung“ 1868. april 25-ki száma, műszaki osztályában e kir. patentirozott találmány felől, többek közt mondja; „hogy ezen módszer főleg azért igen ajánlható, mivel az ember annak végrehatásánál sem mérges, sem másféle vésszes tárgyak felhasználására nincs utalva és semmiféle kárelépet nem kell felállítani. Ezen új módszer egyszerű, és mindenki által minden veszély nélkül kivihető, csaknem költség nélküli s mellette legjobb eredményű.“

Megrendeléseket tisztelttel bevarnak
REISS és FIA,
vegyszerek, több kir. kiz. szabadalmak tulajdonosai, Pesten, István-téren 4. sz.

NB E módszer csakis a díjnak bérmentes beküldés ellenében küldetk szét, mivel a postán leveleli utánvétek nem fogadtatnak el. 341 (3—6)

Előfizetési felhívás Szini Karoly Vörös Könyvére,
mely a „Március 15.“ című lap helyett jelenik meg, négy nyvi füzetekben, vörös fedélben, határozatlan szabadlevű politikai tartalommal.

A már megjelent két első füzet, mely az igazi nevezetemes hazafiaknál a legelkessebb fogadtatással talált, azonnal megküldetik ingyen és bérmenten az új előfizetőnek, kik korán érkeznek, azaz: míg a megvő példányok el nem fogytak.

Előfizetheti a **Vörös Könyv**: tizenhárom füzetre, azaz: körülbelül egy negyed-érem, három forintnyál, fedőre hat ftyával.

Az előfizetési pénz küldendő e cím alatt: **Szini Karolynak Pesten, király-utca 2-ik szám.** 373 (1)

MELANOGENE.
Sennai ász haj tthbe!
MELANOGENE.
Dilemaner: 131. Rouenből.
Gyár: Rouenben, rue Salnt-Nicolas, 39.
A haj- és személnak pillanatnyi gyors, bármely árnyazatú bőre néve minden kártékony hatás nélkül ill. festődik.
Ezen festőszere legjobb valameennyi eddig használtak közt.
Főiskár: Pesten Török József gyógyszer. urnál, király-utca 7. szám.
Ára 3 fty 50 kr., postán 30 krral 300k.

Tizenhatodik évfolyam.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok

1869-dik évi folyamára.

(Ismeretterjesztő és politikai hetilap. — Számos eredeti képpel illusztrálva, s rendkívüli mellékletekkel bővítve.)

Kiadja Heckenast Gusztáv.

Szerkeszti Nagy Miklós.

Lapjaink hazafias és szabadelvű szellemét, minden irányban megőrzött teljes függetlenségét, a maradandó és napi érdekű rovatok beosztását s a tartalom gazdag változatosságát továbbra is fenntartandjuk.

összefüggő képen tüntetik elő mindazt, mi a hét folytán a hazai és külföldi politikában figyelemre méltó történik. Az országgyűlés szünetelése alatt a vidéki és megyei élet mozzanatait s az új választásokat szintyol figyelemmel kísérendjük, mint a törvényhozásnak újra megnyitásával minden hetilap közt legteljesebben adjuk ismét az országgyűlési tudósításokat. A fontosabb beszédeket és okmányokat ezental is Országgyűlési Beszédgyűjteményben közöljük külön mellékletül.

A „Vasárnapi Ujság“ újévtől kezdve jelentékenyen nagyobb terjedelemben fog megjelenni, úgy hogy a napi érdekű rovatok egészen a félvél mellékletek esnek, s ez által lehetővé lesz a főlapban a szépirodalmi részet és a mulattató társas-rovatot érezhetőleg növelnünk, a nélkül, hogy a történelmi, népisémi, természettudományi s más közhasznú közlemények legkisebb rövidségét is szenvednénk.

Vége a „Vasárnapi Ujság“ mellett jövőre minden félvél végén rendkívüli képes mellékletet fogunk adni, melyvel kiadónk a „Politikai Ujdonságok“ külön előfizetőinek is kedveskedik.

A lap eddigi olcsó ára a terjedelem emelkedése s egyéb előnyök mellett is vált zatlan marad.

A „Politikai Ujdonságok“ hetenkint egyszer czélszerű beosztással,

Előfizetési föltételek:

postai sztétküldéssel vagy Budapestén házhoz hordatva.

A Vasárnapi Ujság

Csupán

Csupán

Politikai Ujdonságok együtt:

A Vasárnapi Ujság:

Politikai Ujdonságok:

Egész évre (január—december) . . . 10 frt. Félvélre (január—június) . . . 5 „

Egész évre (január—december) . . . 6 frt. Félvélre (január—június) . . . 3 „

Egész évre (január—december) . . . 5 frt. — kr. Félvélre (január—június) . . . 2 „ 50 „

Tíz előfizetett példányra gyűjtőinknek egy tisztelet-példánnyal szolgálunk. — A pénzes levelek bérmentes küldése kéretik. — A mult félvélvi czimszelvevényekből egy-egy darab szives beküldését kérjük.

A Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok kiadó-hivatala

(Pesten, egyetem-utca 4-dik szám.)

(2-3)

Titkos betegségek nemi gyengességet katonai és polgári kórházakban sikerrel használt egyszerű módszer bámulatos gyorsan és alaposan (az utonnan kelekészítettek 48 óra alatt) gyógyítja Weisz J. gyák. orvos és szülész, az itémi cs. kir. gerincszakorvosában kisérelt orvostyörvos, minden alkalmatlansággal úgy a tioktartás, mint a gyögykezelés jód beosztott rendelés. Intézetében Pest, kir. mező-utca 83. sz. I. emelet. (A „Tereziához“ című gyögyvár szomszédságában), bemenet a lépcsőn, napokint reggeli 7 óráig 10-ig és délután 1-4 óráig. Fertők és hölgyek részére külön bemenet és külön levéltár. Díjjal alkott levelekre leggyorsabban válasz, és kiváratra gyögyváról is gondoskodik. 317 (10-24)

Az első budapesti férfiruha-csarnok fennállásának rövid ideje alatt rendkívüli jutányosság, szilárd és igazi szolgálata folytán a tisztelt közönség által jónak ismert nagy ruha-tára Dorottya-utczában 6 Wurm-udvar 1-80 em. 6 Ajánlja düstartalmu választékban bel- és külföldi szövetekből legújabb szabás szerint csinosan és szilárdul készített ruháit bámulatos olcsó árakon. Oszi felöltöny 10-35 frt. Téli öltöny 18-40 frt. Oszi jaquet 10-25 „ Téli nadrag 6-12 „ Oszi öltöny 15-35 „ Téli mellény 4-8 „ Bárony jaquet 12-35 „ Salon-öltöny 24-46 „ Vadász öltöny 8-20 „ Házi és iroda-öltöny 4-12 „ Uti köpeny 13-40 „ Pongyola-öltöny 10-30 „ Ajánlja továbbá utazó-bunda- és ruha-kölesön-intezetét a legelőfordulhatóbb föltételek mellett; és minden viselt ruha újjal kicseréltetik. Megrendelések vidékekről a beküldött mérték szerint gyorsan és gondosan véghozvittekn. 854 (6-6)

Stein János 368 (2-2) erdélyi muzeum-egyleti könyvtárosnál Kolozsvárt megjelent s általa minden hazai könyvtárosnál kapható: Csemegék, kisebb gyermekek számára; melyekkel családok, kiseddők és elemi tanítóknak kedveskedik Gáspár János, nagy-enyedi neveléstanár és képezdeigazgató. Harmadik javított, 9 beszély és 170 vers-csemegével bővített kettős kiadás; névszerint egyik íróvelre nyomott diszkadás 2 gyönyörű szinezett, 2 könyvmatu és 23 fametszetű képpel. 20 1/2 nyolczadrét iv, díszes borítéku keménykötésben 2 frt 60 kr. másik szép fehér papíru, népies iskolai kiadás, 2 fekete könyvmatu képpel. 20 nyolczadrét iv, füzve . . . . . 1 frt. Képek a hazai történelemből. Ifjuság számára szerkeszté Tánzos János. 8-rét füzve . . . 50 kr. Diszkadás, 6 gyönyörű szinezett képpel, díszes borítéku kemény kötésben . . . . . 1 frt 60 kr. Képek a természetből. Felszerdült növendékeknek Wagner A. után felmutatja Kovácsi Antal 10 képpel. 8-rét. Képes borítéku keménykötésben . . . . . 1 frt. Erdély építészeti emlékei. Irta Köváry László. „Erdély régiségei“ második bővített kiadása. 30 fametszvényvel 8-rét, füzve . . . . . 4 frt. Magyar-német képes A. B. C. Szinezett képekkel. Szines borítéku keménykötésben . . . . . 50 kr.

Haszonbérbe adatik, a Herminamezőn Pest közelében, egy 9 holdból álló tagosított szántóföld. — Bővebben értekezhetni: Pest, egyetem-utca 4. sz. alatt a hirlapkiadó-hivatalban.

Viz által légzarolt SZOBA-ÜRSZÉKEK, melyek által a búz tökéletesen elzáratik, darabja 5 ft., lakkozott 8 ft., csinos szerkezetű s finoman lakkozva 15 ft. Készületek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a légvonal és búz tökéletesen eltávolítatik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztattam fel. Egészen teljes és díszes Angles-ek viztartóval, porcellán-csészével erős horgany-érezből szilárd gépezettel, famunkálattal együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazható, helyben általam föllálitva egyévi jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartanak. Ezeresen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott KEMÉNY-FEDELZETEK, gömbölyük vagy négyzetüek, melynek alkalmazása által a füst a kenyhából s lakhelyiségekből nyomtalanul eltűnik, egy darab ára 10 ft. A pakolást darabonkint ládával együtt 1 forint számitatik. Továbbá folytonosan készen kaphatók fürdő- és ülökádák a legerősebb horgany-érezből. Moderateur és petroleum lámpák nagy választékban, valamint nagy készlet a legünömabb amerikai petroleumból, a lehető legjutányosb árért. MIKSITS KÁROLY, bádigos-mester. 353 (3-6) Raktár: rózsater 2. sz. a., a városháza mögött.

Az atalánoson jónak elismert valódi s egészen trisen érkezett SCHNEEBERGI NÖVÉNY-ALLOP mell- s tüdőbetegek számára. továbbá: rekedtség, nátházás, ingerköhögés, mellszorongás, elnyálkosodás, torokgyuladások s nehéz légzés ellen, — mindenkor friss minőségben kapható: PESTEN: Török József gyögyserész úrnál a király-utczában, — dr. Wagner D. gyögyserésznél a váci-uton, Thalmayer A. és társa, — Oszetszky F. — Schirk J., — és Gerhardt A. uraknál. BUDA: Schwarzmeyer J. gyögyserész úrnál. Aradon: Probst F. J. Kolozsvárt: Megay M. C. S.-Sz.-Györgyön: Ötvös P. Aszódon: Sperlagh J. gy. Körömczön: Draskóczy gy. Szathmaron: Juracko D. Baján: Klenantz J. Karolyfehérvár: Fischer E. Sopron: Voga és Rupprecht. Brassóban: Gyertyánfy F. bick és Jekelius gyász. Kun-Sz.-Miklós: Stoits A. Lugoson: Arnold J. Mediason: Breiner K. Mosonban: Pranter J. gyász. Miskolcon: Spuller J. Szombathelyen: Mittermayer gyögyász. Szekesfehérvár: Say R. gyögyász. Mohács: Kögel D. Nagyváradon: Horacek J. Neuzsderben: Fuchs J. Nyitra: dr. Láng E. Nyiregyháza: Hönisch Ede gyögyász. Ersekujvár: Conlegrner Ign. Egerben: Wessely gyász. Eszéken: Thürner fiai és Dessathy gyögyász. Győrött: Brunner F. Gyulán: Lukács gyász. Haxfeld: Hagelschmidt V. Hátzszagon: Mátész B. gyász. Jánosváron: Mikulási T. Jolován: Maletor J. gy. Károlyvárt: Schrüder J. gy. Kőszegen: Strehle J. gy. Kőlyvárt: Benich J. Kis-Martonban: Kodolányi gyász. és Spatay A. Kassán: Eschwig E. Kismark: Genersich C. és A. Kecskeméten: Papp M. Karánsebesen: Weber A. gy. Karolyfehérvárt: Fischer Ede gyögyász. Rosnyón: Posch J. gyász. Rimaszombat: Hamaliárgy. Ruman: Miltinovit Z. Rkászon: Boromi K. gyász. Szaszvaros: Sándor R. gy. Szabadkan: Hofbauer L. gy. Egy üveg ára 1 forint 26 krajczár. 297 (3-6) Ugyanezen bizományos uraknál kapható: Legjobbféle tyukszeme-tapasz, Schmidt cs. kir. főorvostól, egy skatulya ára 23 kr. Dr. Behr ideg-extractusa, az idegek erősítésére s a test edzésére ára 70 kr. Dorsch-májolaj, valódi gyögyseri Loby és Parton-tól Utrechtben, a skrofulák s borkütegek sat. gyögyítására. Egy üveg ára 1 ft. Stiriak Stub-havasi-növény-nedv mell- s tüdőbetegek számára. Egy üveg ára 87 kr.

Die „Zeitschrift für gerichtliche Medicin, öffentliche Gesundheitspflege und Medicinal-Gesetzgebung“ bringt in Nr. 48 vom 27. November 1866 über „Schneebergs Kräuter-Allop“ Folgendes: Der aus Alpenkräutern bereitete „Schneebergs Kräuter-Allop“ des Herrn Apothekers Bittner in Gloggnitz, und Franz Wilhelm, Apotheker in Neunkirchen, ist bei allen katarrhalischen und entzündlichen Krankheiten der Respirations-Organen ein vorzügliches Unterstüzungsmittel. Er mildert besser als alle anderen Syruparten jeden Reiz im Kehlkopf und wird bei acuter und chronischer Heiserkeit, bei empfindlichen Affectionen der Schlingwerkzeuge, beim Lungen-Katarrh, dem Keuchstuen u. s. w. wegen seiner vorzüglichen einhüllenden, besänftigenden und reizmildernden Eigenschaften mit günstigem Resultate angewendet. Főraktár: BITTNER GYULA gyögyserésznél Gloggnitzban.

Retek-czukorkák. Egy évek óta hatásosnak ismert szer köhögés és gyuladásos mellbajok ellen, úgy hogy 1-2 darab használata után közönséges köhögési roham rögtön megszűnik. Egy kis katolyának ára 30 kr. „ nagy „ 40 „ Unschuld Ede, 338 (5-8) Pesten, váci-utca „a levélhez“.

Neue deutsche Zeitung für Ungarn u. Siebenbürgen. Vom 4. Jänner 1869 an erscheint im Verlage von Gustav Heckenast in Pest, (Universitätsgasse Nr. 4) jeden Montag Morgens: Die Neue Zeit, ein politisches Wochenblatt mit einer illustrirten belletristischen Beilage. Verantwortlicher Redakteur: Franz Bizonfy. Pränumerations-Bedingnisse: für Pest-Ofen mit Zusendung ins Haus oder Postversendung: Vierteljährig (Januar—März) . . . . . 1 ft. 50 kr. Halbjährig (Januar—Juni) . . . . . 3 „ „ Ganzjährig (Januar—Dezember) . . . . . 6 „ „ Es wird ersucht die Pränumerations-Beträge an die gefertigte Zeitungs-Expedition franco einzusenden. Gustav Heckenast's Zeitungs-Expedition (Pest, Universitätsgasse Nr. 4.) (1-3)

A legnagyobb vászonruha-raktárban vaczi-utca „YPSILANTI“-hoz Pesten kaphatók a legolcsóbb árakon a legnagyobb választékban, mindennemű kész fehérneműk, urak, hölgyek és gyermekek számára. 20,000 darabnál több férfi-íngék rumburgi, hollandi vagy irlandi vászonból darabja 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft. 10,000 darabnál több szines férfi-íngék 1000 különböző mintában 1 ft. 50 kr., 1 ft. 80 kr., 2 ft., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft. Férfi-gatyák vászonból, magyar, félmagyar vagy francia mintára 1 ft. 75 kr., 2 ft., 2 ft. 25 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Női íngék vászonból, simák 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft. himezve 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 5 ft., 6 ft., 8 ft., 9 ft., schweizeri és francia mellustrával 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 6 ft., 7 ft., 8 ft., 10 ft. Női füző-vallak (Damen-Mieder) 1 ft. 50 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Fin-íngék vászonból 4 éves 1 ft. 80 kr., 2 ft. 40 kr., 6 éves 1 ft. 85 kr., 2 ft. 40 kr., 8 éves 2 ft., 2 ft. 45 kr., 10 éves 2 ft. 10 kr., 2 ft. 65 kr., 12 éves 2 ft. 40 kr., 2 ft. 90 kr., 3 ft. 50 kr., 14 éves 2 ft. 65 kr., 3 ft. 15 kr., 4 ft. 20 kr., 16 éves 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr. Szines íngék 4 éves 1 ft. 10 kr., 1 ft. 25 kr., 6 éves 1 ft. 25 kr., 1 ft. 40 kr., 8 éves 1 ft. 35 kr., 1 ft. 55 kr., 10 éves 1 ft. 60 kr., 1 ft. 75 kr., 12 éves 1 ft. 65 kr., 2 ft., 14 éves 1 ft. 75 kr., 2 ft. 10 kr., 16 éves 1 ft. 75 kr., 2 ft. 20 kr. Mindennemű téli alsó mellények, nadragok harisnyák és egyéb téli czikkpek férfiak és hölgyek számára nagy választékban. Főraktára a legjobb amerikai krinollinak mindenféle szinben 2 ft. 2 ft. 25 kr., 2 ft. 50 kr., 3 ft. — 5 ftig. Szines alsósoknyak 4 ft. 75 kr., 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft., 7 ft. — 10 ftig. Es sok egyéb kész fehérnemű czikkpek, melyekről az árjegyzék kívánatra bérmentesen elküldetik. — Továbbá ajánljuk nagy raktárunkat rumburgi, hollandi és irlandi vászonokban, vége 27 ft., 28 ft., 30 ft., 32 ft., 35 ft., 40 ft. — 120 ftig. Creaszok, vége 12 ft., 12 ft. 50 kr., 13 ft., 14 ft., 15 ft., 16 ft., 18 ft., 20 ft. — 25 ftig. Vászonzebekendők, tuczatja 3 ft., 3 ft. 50 kr., 4 ft., 4 ft. 50 kr., 5 ft., 6 ft., 7 ft., 8 ft., 9 ft., 10 ft. — 20 ftig. Törökczökök, tuczatja 5 ft. 50 kr., 6 ft., 6 ft. 50 kr., 7 ft., 8 ft., 10 ft., 12 ft. — 20 ftig. Szines agyi kanavasz, vége 9 ft., 10 ft., 11 ft., 12 ft., 13 ft., 14 ft. Vászon asztalkendők, tuczatja 5 ft., 5 ft. 50 kr., 6 ft. 30 kr., 6 ft. 60 kr., 7 ft. 50 kr., 8 ft. — 12 ftig; abroszok minden nagyságban hat személtől 24-ig; asztall készületek 6, 12, 18 és 24 személyre. Nagy választás agyterítők, piquet- és tricot-paplanokból, kavás és csemegeken-dökből. Menyasszonyi készletek bevásárlásnál fehérneműk roppant hal-maza követeztében oly helyzetben vagyunk, hogy a legnagyobb mennyiséget mindenkor készen szolgíthatjuk. Küldeményeket minden irányban utánvéttel még a levél érkezése napján azonnal elküldünk és csomagolást nem számitunk, ugyiszint megrendelések lohamarabb elkészítetnek. Kollarits József és fiai. 281 (6-6)

KOHN PHILIPPE
(Patek, Philippe és társai genfi órák tanítványának johiru)

ÓRA-RAKTÁRA
PESTEN,
Dorottya-utca 2. sz. a., a „magyar király“-hoz ezimzett szállodával szemközt.

Ajánlja legkifűnőbb, jó és olcsó órákkal gazdagon ellátott raktárát. 2 évi jótállás mellett az alább következő árjegyzék szerint.

Minden tölem vásárolt óra, legyen az függő, fekvő, vagy bármely állapotban levő, — általam a legpontosabbban a legszorgalmasabban van kipróbálva. Egy általam kiadott könyvecske, melyben leírva van, miszerint miként lehet egy zsebórát hosszú ideig rendes állapotban fentartani — kiegyenlített táblával együtt, mely szerint az órák, a napórák szerint igazíthatók, — tisztelt vendőimnek ingyen adatik.

Ésüst henger-órák 4 rubinra	10 — 11 forint
„ „ arany-foglivalánnyal, rugóra	12 — 13 „
„ „ hőlgyek számára	14 — 15 „
„ „ 8 rubinra	14 — 15 „
„ „ kettős fűdéllal	15 — 16 „
„ „ kristály-üveggel	16 — 18 „
„ horgony-órák 15 rubinra	18, 20, 22 „
„ „ kettős fűdéllal	19, 22, 26 „
„ angol horgony-órák kristály-üveggel	22, 24 „
„ horgony tábori órák kettős fűdéllal	28 — 30 „
„ valódi remontoir órák (kengyeléni felhuzandó)	35 — 38 „
„ ugyanazok kettős fűdéllal	30 — 32 „
Arany henger-órák (3 sz.) 8 rubinra	34 — 36 „
„ „ arany-köppennyel	25 — 28 „
„ „ órák hőlgyek számára 4 — 5 rubinra	40 — 45 „
„ „ hőlgyeknek, zománéz és gyémánttal	42 — 45 „
„ „ kristály-üveggel	40 — 45 „
„ „ ugyanazok kettős fűdéllal 8 rubinra	40 — 45 „
„ „ zománéz és gyémánttal	55 — 57 „
„ „ horgony-órák 15 rubinra	36 — 40 „
„ „ ugyanazok, fűm arany-köppennyel	45 — 50 „
„ „ horgony-órák kettős fűdéllal	55 — 58 „
„ „ ugyanazok arany köppennyel	65, 70, 80, 90, 96 „
„ „ kristály-üveg s arany köppennyel	60 — 75 „
„ „ horgony-órák hőlgyeknek	36 — 40 „
„ „ ugyanazok kristály-üveggel	48 — 52 „
„ „ horgony-órák hőlgyeknek kettős fűdéllal	50 — 55 „
„ „ remontoir-órák	70, 80, 90, 100 „
„ „ ugyanazok kettős fűdéllal	110, 120, 130, 150, 160 „
Inga-órák, hetenkinti felhuzásra	16, 20, 22, 24 „
„ „ óra és félóránkénti utóré	39 — 42 „
„ „ óra és negyedóránkénti utóré	48, 50, 55 „
Havi regulátorok	30 — 32 „
Montre-Proletaire (munkás órák) a kengyeléni balra felhuzva, lepos üveggel 14 ft.	
Ésüstök órával 6 forint.	
Ésüst láncok 4 ft. 50 kr., 5, 6, 6 ft. 50 kr., 7 ftig.	
Legfinomabbak francia modora 8, 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig.	
Hosszu nyakláncok 7, 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig.	

Vidéki megbízások az illeték bekvédése vagy utánvétel mellett, legpontosabban teljesítettek. Órák cserében is elfogadotnak. Inga-órák csomagolásért 1 ft. 50 kr. számítottatik.

Javítások, ónakotta eszközök és gépek segítségével 6 évi, Genf, Brüssel és Paris legjobbhírű órágyáraiban szerzett tapasztalatok alapján két évi jótállás mellett, a legjobban végeztetnek és olcsón számítottatnak. Órák, melyek nem tetszenének, kicseréltetnek. — Emítendő, hogy Pestben való tartózkodásom rövid ideje alatt is már jóbírnok örvendek, mit a folyton újuló megbízások bizonyítanak. Mint eddig, úgy ezután is oda fogok törekedni, hogy javításokat legjobban nyújtsanak. Mint eddig, úgy ezután is oda fogok törekedni, hogy javításokat legjobban nyújtsanak. Mint eddig, úgy ezután is oda fogok törekedni, hogy javításokat legjobban nyújtsanak.

Kohn Philippe, órágyáros, Dorottya-utca 2. sz.

Az első cs. kir. szab. dunagőzhajózási-társaság.

A személyszállító-gőzösök MENETRENDE

pénteken 1869. évi január 1-től fogva további rendelkezésig.

A Dunán.

Lefelé.		Fölfelé.	
Pestről Bajára- és Mohácsra: hétfőn, és szerdán 7 órák reggel.	Mohácsról Ajára és Pestre: kedden és csütörtökön 8 órák délután.	Zimonyból Ujvidékre, Eszékre és Pestre: hétfőn 8 órák reggel.	Bazsáról Zimonyba és Pestre: vasárnap délután.
Pestről Eszékre, Ujvidékre és Zimonyba: szerdán 7 órák reggel.	Zimonyból Orsovára és Oláhországba: (hajóváltotással Orsovánál) szerdán 7 órák reggel.	Orsováról Bazsára, Zimonyba és Pestre: vasárnap reggel.	Galacsról Orsovára és tovább Pestig: (hajóváltotással Orsovánál) kedden és pénteken reggel.
Zimonyból Orsovára és Oláhországba: (hajóváltotással Orsovánál) pénteken délelőtt, a pesti személyszállító-gőzös megérkezése után.	Bazsáról Orsovára és Oláhországba: (hajóváltotással Orsovánál) szombaton reggel, a pesti vasúti vonat megérkezése után.	Orsováról Oláhországba: szombaton és kedden délel.	Konstantinápolyból Orsovára, Zimonyba és Pestre: (hajóváltotással Orsovánál) pénteken délelőtt.

A mohács-pesti vasut vonatal Mohácsra és vissza közlekedő menetek-
kel egyenes összeköttetésben állanak.

A Tiszán.

Szegedről Zimonyba: szerdán és szombaton reggel. Zimonyból Szegedre: vasárnap és csütörtökön délel.

A Szávan.

Sziszekről Zimonyba: kedden reggel. Zimonyból Sziszekre: pénteken délelőtt a pesti személygőzös érkezése után.

A szerb part mentén.

Belgradról Orsovára, Bazsás érintésével: hétfőn reggel a zimonyi első helyigözös megérkezése után. Orsováról Belgradra, Gradištyebeni éj-
jelzéssel és Bazsás érintésével: kedden délel.

Belgradból Gradištyebé, Bazsás érintésével: hétfőn, csütörtökön és szombaton, a zimonyi első helyigözös megérkezése után. Gradištyeből Belgradra, Bazsás érintésével: szerdán, pénteken és szombaton reggel.

Belgradról Sabacra s Brekába: csütörtökön, a zimonyi első helyigözös megérkezése után. Brekából Sabacra és Belgradra: pénteken.

Sabacsról Belgradra: hétfőn, szerdán és pénteken.

A személyszállító gőzösök megérkezése Pesten:

Mohácsról és Bajáról: szerdán és pénteken este.
Zimonyból, Ujvidék- és Eszékről: szerdán este.
Orsováról és Oláhországból: szerdán este.

Pest, 1869. jan. 1-én. A magyarországi forgalmi igazgatóság.

Jogtudományi Közlöny
a budapesti, nagyváradai és kassai ügyvédi egyletek közlönye
heti szaklap, kapcsolatban
magyar kir. curiai ítéletekkel.
Szaktudósok közreműködésével.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

A „Jogtudományi Közlöny“ a curiai ítéletekkel együtt hetenkint egyszer, minden vasárnap másfél legnagyobb negyedréti íven fog megjelenni.

Előfizetési ár:

helyben házhoz hordva vagy vidékre postadíjmentesen:
Félévre (január — június) . . . . . 6 forint.
Negyedévre január — márczius) . . . . . 3 „

A t. gyűjtőket minden tíz előfizető után egy tiszteletpéldány illet.

Rendes szétküldés eszközölhetése végett az előfizetések idejében bekvédése kéretek. Az előfizetési pénzeket és reamatiákat az alulirt kiadó-hivatalhoz, a kéziratokat pedig bérmentve a szerkesztőhöz kérjük intézni.

A „Jogtudományi Közlöny“ kiadó-hivatala
(Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

Pest, január 10-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokak illetőleg: Egy négyzser hasábotott petit sor vagy annak helye egyszeri ígtatásnál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígtatásnál csak 7 krba számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetésményeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígtatás után 30 krajczár.

Espartero.

Legujabban megint gyakrabban halljuk említett e nevet, mely annyira ösmerős és rokonszenves volt az olvasó világ előtt régebben, még az 50-es években is.

Régi formák békőiban vergődő, belviszály miatt sülyedő nemzet nagy fia; méltó a tiszteletre, mint nemzete jobb tulajdonainak képviselője; méltó egyéniségénél fogva is. Páratlanul gőös nemesség közt, legesleg-alulról emelkedve a társadalom legtetőjére, nem lett gőgössé; a mely elvek fölemelték, ugyanazokért üldözötte nem egyszer, nemcsak a hatalmas, de nemzete részéről is, — nem lett köpenyforgatóvá; nem bírta azzá tenni még társainak példája sem, kiknél megszokott dolog volt folyvást a vélemény-csere.

található. A kebleinkben lakó tettvágnak, mely leszorított minden térről, táplálékot nyújtott csupán a tettek szemlélése is; reményt és buzdítást, hogy tán itt is fölvirrad a cselekvés napja.

Jelenleg saját pártjaink küzdelméi is, a melyekben bőséges részünk van mindnyájunknak, nyujtanak alkalmat akár a cselekvésre, akár az elmélkedésre; idegen országok mozgalmái közül is létünket közvetlenül érdeklik azok, a mik Keleten, Török-, Görög-, Oláh- és Bolgárországokban folynak: mindamellert nem családnom tán amaz állításban,

gyengesége kelti föl a részvétet: már ezek is indokolhatják az érdeklődést, melylyel Spanyolország alakulásait kísérik. De nem tagadható, hogy Európa összes orszárai kölcsönös hatást gyakorolnak egymásra, s ha Spanyolország, földirati helyzeténél fogva, tán kevésbbé közvetlenül is, mint a többiek: épen földirati helyzete teszi lehetségessé, hogy olyan államforma elfogadásában menjen elől, a minőhöz Európa más nagy orszárai csak később, ki tudja mikor, juthatnak.

A kik az amerikai nagy köztársaság sikerültének legfőbb tényezőjeként a földirati különállást tartják, azok régóta jósolják, hogy Európában Spanyolország lesz legelőbb nagy köztársasággá.

Mi itt nem akarjuk találgatni a jövődőt; beérjük azon meggyőződésével, hogy e jelen-tékeny ország egyik kitiűnő fiát nem lesz érdektelen közelebb-ről megösmertetnünk.

Don Baldamero Espartero, Luchana grófja, a „győzelem hercege“, 1792-ben született Granatula nevű helységben. Atyja ácsmeister volt és ő annak kilenczedik gyermeke. Papi pályára volt szánva, és valószínűleg valamely zárdában névtelenül élte volna át napjait, legfőlebb csekély terjedelmű vidék tekintélyévé ha tudott volna kinőni rendes viszonyok közt. De a nagy események magokkal sodorták őt is, és vitték, emelték, míg egyszer csak országos és európai híri kitiűnőségként a trón mellett tündökölt neve.

Mikor a francziák 1808-ban betörték Spanyolországba, a 16 éves Espartero, kit épen győngesége miatt szántak szülei pappá, elhagyta a zárdát és beállott az ugynevezett „nemzeti szent csapatba.“

ESPARTERO.

Esparterot fölemelte a mérsékelt alkotmányosság, a melyet híven szolgált; száműzték az absolut irányu Bourbonok; melőzte nem egyszer a véletlekben járó forradalom: és ő megmentette a Bourbonok számára néhányszor a trónt; most pedig a győztes forradalom megint érte kiált, hogy mentse meg a társadalmi rendet.

Legujabb hírlapi tudósítások szerint némelyik tartomány diktatorrá, némelyik épen királylyá ohajtja a 76 éves ősz herceget, a granatulai ácsmeister fiát.

Minden társaságban azok a tulajdonok tűnnek ki, a melyek legkevésbbé általánosak; Espartero tulajdonai ilyenek Spanyolországban. Szabadelviség mérséklettel és a viszonyok számbavételével, elvhűség a körülmények minden változása közt: ezek ritka virágok ama honfivértől áztatott földön.

Ha e század első felében, mikor nálunk nem volt politikai élet a bús panaszokban és sikertelenségben egyhangu országos és megyei gyűlések kívül, — ha az 50-es években, mikor még azok sem voltak meg, élénk figyelemmel és részvétellel kísértük a spanyolok mozgalmak életét: annak oka épen saját helyzetünkben

hogy a spanyol események számára jókora rész jut figyelmünkől és érdeklődésünkől.

Egykor fényes, legelőll álló birodalom, lesülyedve gyorsan, vergődve régóta és nem bírva emelkedni; egy nemzet, a melynek oly sok fényes jellemvonása és annyi sajnálatos

zeti szent csapatba.“

Megszeretvén ez alkalommal a katonai pályát, vagy átlátván, hogy gyors és magas előmenetel csak azon remélhető, — katonai tanulmányokhoz fordult. 1811-ben már hadnagyként lépett a seregbe, és 1815-ben Dél

Előfizetési felhívás

Gazdászati Közlöny
(1869)

eddig „Falusi Gazda“ czimű időszaki lap 9. évi folyamára.

Kiadó-tulajdonos: Heckenast Gusztáv. Felelős szerkesztő: Wágner László, a m. k. Józsefmegyei tanár stb.

A „Gazdászati Közlöny“ megjelenik negyedréti 5 ívnyi havi füzetekben számos képpel, minden hó 15-én.

A gazdaközönöség érdeklő hirdetéseknek lapunkban külön rovatot nyitandunk.

Előfizetési ár:

Egészévre	6 ft. — kr.
Félévre	3 „ — „
Negyedévre	1 „ 50 „

Az előfizetési pénzeket a „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatalának (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám a.), a lap szellemi részét érdeklő közlemények és levelezéseket pedig a „Gazdászati Közlöny“ szerkesztőségéhez (Pesten, bálvány-utca 18-ik szám a.) kérjük bekvüldeni.

A „Gazdászati Közlöny“ kiadó-hivatala
(1-3) (Pesten, egyetem-utca 4-ik szám alatt).

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).